

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 forint.

Egy hónap 2 forint.

VEHETŐ:

Helyben 20 fillér.

Egy hónap 2 k. 40 f.

REKLAM:

4 soros hirdetés egy évre 240 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Társaság.

József főherceg-ut. 28. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FOSSZERKESZTO
STAUBER JOZSEF.

Szerda, július 21.

A háziezred tisztikara az aradiakhoz.

(Üdvözlét a harctérről haza. — Böhm-Ermolli dicsérete a harminchármasoknak.)

Megnevezéséről, a dicsőalmas harcok meséjéről kedves és értékes üdvözlét hozott ma az Aradi Közlöny szerkesztőségébe egy tábori levél, amelyet a 60. tábori postánál a 38. gyalogezred tisztikara küldött utjára. A háziezred üdvözlését hozta meg érdekes összejövettel alkalmából az aradiaknak a levél, amely a következő:

Kedves szerkesztő ur! Abból az alkalomból, hogy a háziezred teljes tisztikara a háború kezdete óta ma ül először egy asztalnál, szívélyes üdvözlét küldi az Aradi Közlönynek, mely mindenkor szeretettel és hiven kísért bennünket bátorító és elismerő szavaival fárasztó, véres és dicsőséges utainkon. Együttal szívélyes üdvözlét küldünk Arad város hazafias közönségének is. 1915. július 14. A tisztikar:

Pfister ezredes

Meisel százados	Radó főhadnagy	J kab	zászlós	Karozagi	kadett
Strohoffer	Codaresa hadnagy	Roskó	"	Luca	"
Serb	Popa	Ferkas	"	Wolf	"
Seiler	Kozma	Do'ga	"	Kolsis	"
Popu Sándor	Miklósi	Hegyesi	kadett	Van Mous	"
Gürsch	Némethy	Kádár	"	Szalkai	"
Balián tábori lelkész	Hinterreger	Szuok	"	Fejes	"
Tóth főhadnagy	Oiajos	Kállai	"	dr. Hiltzenberger	"
Lősch János	Kilényi dr.	Hegyesi	"	tőorvos	"
Lősch Gyula	Zircher	Bócs	"	dr. Maszaryk segédorv	"
Schramm	Karácsonyi	Institóris	"	dr. Pets	"
Gruber	Institóris	Zeyk	"	dr. Susiu	"
Kilcer	Kovács Gyula	Kmetykó	kadett	dr. Morzenstern	"
Antal	Kurtág	Fichler	"	dr. Lengyel	"
Ganofszy	Halász				

Az ezred üdvözlétével egyidejűleg érkezett az Aradi Közlönyhöz a híre annak, hogy hat héten belül most harmadszor kapta meg az aradi háziezred Böhm-Ermolli hadseregparancsnok külön dicsérő parancsát. A most érkezett harmadik dicsérő hadseregparancsban a július elején Lemberg mellett vívott harcokban tanúsított bátor és hősi magatartásáért dicséri meg és gratulálja a hadseregparancsnok az aradi háziezredet. — Örömmel tölt el, hogy az Aradi Közlöny épen ma emlékezett meg vezető helyen Böhm-Ermolli katonáiról, ezek közt az aradi sok és nehéz küzdelmen átment ezredről, amelynek — mint ma megirtuk — csakugyan és különösen szót a dicséret, Böhm-Ermolli tábornok elismerő szava.

Seregeink elfoglalták Radomot

(Ittas csapatokkal támadnak az olaszok.)

Budapest, július 20. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Visztula és a Bug között a szövetséges hadseregek tegnap a hátráló ellenség üldözése közben az utóbbi napon a csatatéren tul nyomultak előre. Az altábornagynak a sikerben kiválóan részes csapatainál a beszállított hadifoglyok száma ötven tisztre és háromezeröttszáz emberre emelkedett. Csapataink Sokalnál is több mint háromezer embert ejtettek foglyul.

Visztulától nyugatra szövetségünk hősi küzdelemben megtörte az oroszok ellentállását.

Az Ilzanka mellett, Radomtól délre és nyugatra, osztrák- és magyar ezredes heves harcokat vívtak. Az erdélyi gyalogság Kostrzyn helységet rohammal elfoglalta. Radomot ma délelőtt csapataink megszállták.

Keletgaliciában a helyzet változatlan. Bukovina és Besszarábia határán egy orosz plasztan dandáron rajtaütöttünk és szétugrasztottuk.

Olasz hadszíntér:

Görzi grótságban a ceata tovább tart. A támadások, amelyeket olaszok most már nagy heveséggel a görz hídő ellen is intéztek, tegnap és ma reggelre virradó éjszaka megint eredménytelenek maradtak. A hídőnek délig tartó erős tűzérési lövetése után a tizenegyedik olasz gyalogos hadosztály ittas csapatokkal megtámadta. A podgorai szakaszon ellenség helyenként fedezékeinkbe nyomult, de onnan ismét kivetették. Ujabb tűzérési előkészítés után délután négy órakor második támadás következett, melyet este nyolc órára szintén visszavertünk. A doberdoi fensik széléért küzdelem elkeseredetten tovább folyik. Tegnap délután vitéz magyar honvédek visszavertettek egy erős támadást, amelyet ellenség Sdaussina mellett levő állásaink ellen intézett, itt olaszoknak három további tömegtámadása is összeomlott. Ép így meghiusult minden előretörésük a polazzo-redipugliai és vermeglieni délnyugati fensik szegély ellen, valamint a Monte-Cosich (Montalconetól északra) ellen intézett támadásuk. A fedezékeibe visszaözönlő ellenség mindenüt súlyos veszteséget szenvedett.

A középső Isonzó mentén a Krn vidékén és a karintiai határon tűzérési harcok még tartanak. A Krntól délre eső területen az alpin csapatoknak két heves támadását visszavertük. A már említett kreuzberg-vidéki ütközetekben olaszok több mint kettőszáz halottat és körülbelül megegyszer annyi sebesültet vesztek. Ezzel szemben ottani összes veszteségünk negyvenkettő ember volt. A schluderbachtól délre levő állást csapataink ismét visszafoglalták. Gyengébb olasz erőknak a Col di Lana ellen intézett újabb támadása kudarcot vallott úgy, mint minden előző. — Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Osztralenka erődeit megszállták a németek.

Varsó közelébe nyomultak.

Berlin, július 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Kapcsolatban az aknarobbantással, a Höge kastélynál, Yperntől keletre, az angolok a Höge-yperni ut mindkét oldalán támadásba fogtak. A tá-

madás állásaink előtt összeomlott. Helyenkint tüzérési tüzünk miatt egyáltalán nem is hajtották végre. A robbantási tölesért az angolok megszállották. Soucheznél kézigránát támadásokat visszatasítottuk. Albert tájékán franciák élénk ágyuzás után előretörést kíséreltek meg fricourti állásaink ellen. Ellenséget visszavertük.

Keleti hadszíntér:

Kurlandban az oroszokat Orosz-Schmardennál, Tuckomtól keletre, Gründorfnál és Asingennél visszaszorítottuk. Kurschnytól keletre is hátrál az ellenség támadásaink elől.

A Narew menti Nowogradtól északra a német csapatok hatalmukba kerítették az ellenséges állásokat.

A Skroda és Pissa patakok egybefolyásától északra ujonnan érkezett népfölkelő csapatok, amelyek itt először kerültek tűzbe, különösen kitűntették magukat.

Oroszország békevágya.

Arad, július 20.

A vérző, halálos fáradtságtól lihegő oroszban, mialatt egyre szorosabbra fesszül a testén Hindenburg guzsa, feltámadt egy elkéseredett gondolat: muszáj neki az élete árán is gentlemannek maradni? Bizonyárákönnyebb ez a dolog szövetségesének, Angliának. Annak földje nem szenved a háboru borzalmaiból, egyre növekvő szenvedéseit. A szigetország csak azt áldozza, amiből fölöslege van: hajókat, drága pénzen szegődött gyűlevész katonákat. Biztonságban és nyugalomban ülve, büszke pózzal mutat az entente szövetségi szerződésére: nem kötünk egymás nélkül békét. A szövetségeit pedig azzal vigasztalja: „mire a német agyonra láradt abban, hogy titeket legyőzött, akkor, két, három év múlva majd friss erővel rajta ütök én.”

Csoda lenne, ha Oroszország és Franciaország ezért a bizonytalan ígéretért örömet akarnak magukat feláldozni. Vajon ez az ígéret különb lenne, mint az angolok eddigi szava; különb annál, amelylyel a Dardanellákhoz erős segítséget ígért. Becsülesebb annál, amelylyel a franciáknak szükséges támogatást vállalta, a nélkül, hogy ezt igazában beváltotta volna?

Az orosz lapokban egyre élesebb, nyitabb a panasz, hogy az entente államai közül Oroszország érzi legjobban a rettentő háboru minden borzalmát. Ezeket a panaszokat, amelyeket bizonyára nem ok nélkül bosszúságára az orosz cenzura, könnyű a tényekkel illusztrálni. A galíciai visszavonulást, a néllett, hogy helyrehozhatatlan erővesztést jelentett, irtózas pusztulás kísérte az orosz haderegekben. Most pedig saját földjén kell a visszavonulást folytatni, minden irányban, amely felől a német és osztrák-magyar seregek szorítják. A windaui kikötőtől le, óriási vonal-

A Szkva torkolatától északra elértük a Narewet.

Osztrólenkának az északnyugati parton épült állandó erődítményeit megszállottuk.

A Visztulától délre csapataink egészen a Blonie—grojeci állásig nyomultak előre. Itt az oroszok utóvédharcokban ötszázhatvan foglyot és két géppuskát veszítettek.

Délkeleti hadszíntér.

Woyrsch vezérezredes landwehr és tartalékos csapatai az ellenséges tulerőt teljesen kiűzték az Ilzanka állásból. A sietve harcra rendelt orosz tartalékoknak minden ellentámadását visszavertük. Több mint ötezer fogoly jutott a németek kezére. Csapataink a vert ellenség sarkában vannak.

Lovasságunk elérte a Radom—ivangorodi vasutvonalat.

A felső Visztula és Bug között üldözzük a hátráló ellenséget. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

ban egész a galíciai határig, mindenütt nagy vérveszteségek mellett kell új pozíciókat keresni. Varsót, Ivangorodot, Nowo-Georgievsk, Lublin várakat, Rigát kiűriteni kénytelen, egyedüli, kétségbeesett védekezése az, hogy az előretörő németek utja elől mindent elpusztít, hogy minél értéktelenebb legyen a zsákmány, amely a győztesek kezébe jut.

Ez a helyzet, amelyből a legbetegbb optimizmus se remélhet kivergődést, egyre erősebbé érlelték az orosz békevágyat. Olyan hatalmas ez az érzés, hogy már nem tudja magát fékeztetni az entente vérszerződésétől se. A semleges államok sajtójában már egész komolyan irnak annak lehetőségéről, hogy Oroszország kétségbeesett harctéri és politikai helyzetének hatása alatt, a külön béke gondolatával foglalkozik. Oroszország — ez a pétervári hangulat — nem áldozhat fel mindent, a mi alatt szövetségesei, vagy legalább az angolok, a kiknek világhatalmáért a háboru folyik, semmit, vagy jelentéktelen keveset áldoztak. És mintsem hogy a teljes megalázást, letiportatást bevárja, bizonyára indokoltabb, hogy külön békét köt, a mig tud.

A külön béke gondolatát máskor hosszú idő választhatná el az elhatározástól. Most azonban napról-napra, óráról-órára jobban sürgeti ezt a háboru alakulása. Azt a stratégiai főlényt, a melybe a szövetséges német-osztrák-magyar seregek Oroszországgal szembe jutottak, se letagadni, se szépíteni nem lehet. Nem részletsikerekben, nem egyes helyek meghódításában nyilvánkozik ez meg, hanem a vas-erővel, elháríthatatlan biztonsággal végrehajtott haditerv érvényesülésében, a melynek végét már az oroszok is látják. És a legtermészetesebb valami, ha az oroszokból kitor a felzudulás: „nem akarunk gentlemaneként elpusztulni azok kedvéért, a kik maguk nem gentlemanek, — óriások-runk!”

Román bakák között.

Aradi szolgabíró levele a Dnyeszter mellől
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20

Az északi harctérről, a Dnyeszter mentén folytatódó kemény harcokból érdekes levelet küldött az Aradi Közlöny szerkesztőségének egyik tagjához H. László aradi járási szolgabíró, aki néhány hónap előtt vonult be ezredéhez és tartalékos hadnagyi rangban harcolt a nagy küzdelemben.

— Most van egy kis nyugalom — írja — s derék pionierjaim által a föld mélyébe hatalmas, mélyen levájt verem fenekén egy üres föltényláda deszkáin vetem papírra soraimat. Amit írok: szóról-szóra élethű és ment minden nagyokás, vagy hozzátoldástól. Egy kombinált ezred és zászlóalj kötelékében dolgozunk. Én a Nekrepp százados zászlóaljnak egyik századát vezényelem. Legénységünk majdnem kivétel nélkül román. Örövendek is, hogy ezen emberek között élek, kik mellékesen megjegyezve rajonganak érettem és nemcsak parancsnokuk, de orvosuk és barátjuk is vagyok. A harci, a hazafias és bajtársi szellem fejlesztése mellett fő célom a nemzetiségi békés jó viszony és egyetértés fejlesztése, mely itt teljesen sikerült is. Szegény jó katonáim! Azt mondogatják: „Jöjjön haza hadnagy ur és legyen otthon képviselőnk.” Ezerszer szívesebben vagyok főként a fenti okokból közöttük, de azért is, mert a magyarok között talán csak közkatonáknak lennék. A román szó annyira ajkamhoz nőtt, hogy bármily idegen nemzetiségű katonának legyen is az: első sorban románul szólok hozzá, sőt az orosz foglyok közé is sokszor szólok így:

— „Osinye intro voj rumun?”

Bármily ellenséges tűzben is csak ennyit mondok: „Ficsori dupa minya, — naintye” s ha bármi legyen is előttük: neki mennek. Lélekemelő szép minden viselkedésük, kitartásuk egyenesen csodálatos.

Érdekes s ezt nem mulaszthatom el megjegyezni: „Legényeim a most is épen repkedő nehéz gránátokat (a mieinket) „Gyorgye” és „Niculáj” névvel tisztelik. Megszokták már a zenét, senkit sem izgat már.

Junius hó 6-án indult el az ezred kötelékében zászlóaljunk . . . községből erdőközön keresztül két másik község irányában, mely legutóbbi helység környékén volt hír szerint az ellenségnek beasott állása. Századom a zászlóalj jobb szárnyát 200 lépésnyi távoból mint tartalék követte. Természetesen az erdőközön szakadékokon s utvesztő eserjéken át az előrenyomulás rettentő nehéz és fárasztó volt s ép ily nehéz volt a rajvonalak rendben és sorban tartása, de a parancs teljesítve volt. A három első század már kiért az erdőből s a községet két oldalról kísérlette lassan, hason csuszva megközelíteni. Az orosz észrevette a tényeket s rettentő gyalegsági és gépfegyver-tűzet zúdított felénk. Mi bizony nem láttunk muszkát, mert mind el volt rejtőzve házak, fák és dombocskák megett. Századom alig 80 lépésre volt már az erdő szélétől, midőn az első rajvonal egy része megadósott. Ekkor adta századosom a parancsot, hogy most már előre a tartalékkal is. Amily gyorsan csak lehetett, kikuszunk az erdő szélén folyó patak völgyébe s a fejünk felett röptülő ezer ellenséges golyó zenéje mellett gyorsan sorba állottunk s észbontó, vér-fagyasztó „Hurráh” kiáltással felrohantunk a 150 lépéssel előttünk levő községnek; magunkkal ragadván a már ott levő előbbi legénységet is. Ki elérte, — ki nem — a községet, de

rövid fél órai utcai harc után futott az orosz. Századkürtösöm a derék Pável Nicolaus káplár még mindig emlegeti:

— Hej hadnagy ur, de nehéz munka volt!

Asóta már 6 is vitésségi érmet kapott, mint többi derék más társai. Megjegyzem, hogy halottunk és sebesültünk kevés volt, de csak azon a csekély vonalon elfogtunk 2 orosz gépfegyvert, lelőttünk egy muszka kapitányt s mintegy 600 foglyunk volt. Természetes, hogy

mindez nem kizárólag az én századom érdeme. hanem az összes együtt működő zászlóalj és ezredé.

Mánap tovább e azóta is így megy. Már a fővárosi lapokból is értesültem arról s majdnem élethűen, hogy mint foglaltuk el Hallosot, mint keltünk át a Dnyeszteren. Ezekről majd később talán írhatok, bár ez utóbbiakról sokkal többet lehetne beszélni.

Mutatkoznak az orosz békevágnak előjelei.

(Az orosz katonai helyzet politikai következményei. — Döntés készül a Visztula és Bug közt. — Veszélyben a varsó—pétervári vasutvonal.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Rotterdam—Kopenhága—Lugano, jul. 20.

Orosz lapok külön békét kívánnak.

Kopenhága. A Politikai című kormánylap az orosz katonai helyzettel és annak politikai következményeivel foglalkozik és azt írja, hogy komoly előjeleket látja az orosz békevágnak, bár Oroszország lekötelezte magát arra, hogy külön békét nem köt. Megszegheti azonban szavát kétségbeesett katonai helyzetében. Joggal elégedetlenkedik Oroszország a szövetségesek dardanellai sikertelenségén, továbbá azért, hogy a francia offenzíva oly rettenetes áldozatokat kívánt és hogy az angolok a front hézagait nem tudták kitölteni. Ezért a szerencsétlen háború borzalmaival Oroszország egyedül viseli. Ez az orosz lapok őszinte és leplezetlen hangulata.

Döntő csata a Visztula és a Bug között.

Rotterdam. A Times pétervári tudósítója hangsúlyozza, hogy a Visztula és Bug közötti csata döntő jelentőségű. A tudósító végigjárva Bukovina—Varsó között álló orosz hadseregeket, arról értesült, hogy a németek erős hadsereget koncentráltak a Visztula—Bug között. Véleménye szerint a Visztula és Bug közötti száz mérföldön az egész háború döntő csatája megkezdődött. Nikolajevics egy elihadtestet parancsnokló új tábornokot bizott meg ezen vonal védelmével. Igen reménykednek benne és szerencsésében.

Csak taktikából védik az oroszok Lubint.

Amsterdam. Lubin és Cholm között a harcok egyre hevesebbek. Az oroszok az egész vonalon visszavonulóban vannak. Lubint csak taktikából védik, hogy menekülésüket némiképp palástolják. Mackensen érezhető csapást mért az oroszok centrumára.

Tisztán látják az olaszok az oroszok vereségét.

Lugano. A Corriere írja: Keleti őrési offenzívánk terve szenális és grandiózus, de eredményében természetesen kételkedik. Az oroszok az oroszok vereségét tisztán látják, de a Napoleoni hadjárat eseményeinek ismétlődésében reménykednek.

A németek fenyegetik a varsó—pétervári vasutat.

Berlin. A Berliner Zeitung am Mittag jelenti, hogy párisi és péter-

vári hírek szerint a varsó—pétervári vasutat a németek komolyan fenyegetik.

Stockholm. A Dagbladet jelenti, hogy a központi hatalmak lengyelországi hadműveletei igen sikeresen haladnak előre és a legeszebb sikerrel kecsegtetnek. A beérkező jelentések arra engednek következtetni, hogy Varsó régóta várt elfoglalása meg fog valósulni.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Visztula és Bug közötti Volhíniában megkezdődött az oroszok általános visszavonulása, ami a legörvendetesebb ténye az orosz hadszíntér amugy is gazdag harc eseményeinek. A szövetséges csapatok mindenütt sarkában vannak az ellenségnek. Remélhető, hogy az üldözés folyamán a legközelebbi napokban nagyfontosságú változás áll be ezen a helyen. Az orosz front folytonos hátrálása a oholm—lublini vasuti vonal irányában, a megvalósulás felé mietteti azt a törekvésünket, hogy ezt a vasutat, amely Ivangorodot összeköti az orosz várháromszöggel, kezünkbe kerítsük.

Varsó, Riga és Mitau városokkal megszüntették a távirati forgalmat.

Kopenhága. A Tidende jelenti, hogy a pétervári főpostán falragaszon közlik, hogy a polgári távirati forgalmat Varsó, Riga és Mitau városokkal teljesen megszüntették.

A megrémült Varsó.

Krakó. A Varsóban megjelenő Dziennik Polski vezető helyen a következő cenzurázott közleményt hozza: A városban hírek keringenek, a melyek szerint lényeges változások állanak készülben. A hírek következtében a lakosság mindennapi munkája megállott, a kereskedelem és ipar teljesen pang. A jelenlegi pillanatokban nem szabad az embereknek csak magukra gondolniok. Nem szabad félni nagy változásoktól és nagy eseményektől, minthogy ezek szükségszerűleg elkövetkesnek és előlük kitérni nem lehet. Ep ezért mindenre el kell készülni. Egy pánik több áldozatot követel, mint maga a katasztrófa.

Az oroszok magukkal viszik a férfilakosságot.

Lublin. A lublini kormányzó junius végén rendeletet adott ki, melyben a többi között ezt mondta:

„Magbízható hírek szerint az orosz seregektől elhagyott falvak férfilakossága nem követte seregünket s így az ellenséges seregbe sorozták be őket. Ennek fogva a főparancsnokság rendelete alapján Lublin kormányzóeság lakosságának tudomására hozom, hogy a jövőben, ha csapataink egy helyiséget elhagynak, minden férfilakos köteles a csapatokat követni, nehogy az ellenséges seregbe besoroztassák.”

Arad tanácsa az aradi malmokhoz.

(A tiszta buza és rozs liszt árusítása.)

— Tengeri készletek itthon tartása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20

Rendkívüli ülést tartott ma Arad város tanácsa Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. Rendkívüli volt azért is, mert a tanács az élelmezés megjavítása kedvéért — el kell ismerni, — minden sablontól, bürokratikus nehézségektől megszabadította magát és felelősségét megállapítva, olyan radikális lépést tett, amely a mai helyzethez méltó és a város közönségének szempontjából pedig azért méltánylandó, mert megnyugvást nyújt a jövőre is. A tanács azzal a határozatával, hogy a kormányzat a tiszta buza és rozs liszt forgalomba hozataláról kiadott rendeletét úgy lépteti életbe, hogy a lisztet már osztrótkön tisztán árusítsa, a felszabaduló tengerit pedig itthon Aradon, takarmányozási célokra bocsátja áruba, a közönség kedvéért a kormányzat szemben őrési erkölcsi felelősséget vállalt.

A rendelet — mondja a tanácsai határozat — azzal, hogy a buza lisztet szabadjára adja, hallgatolag megengedi azt is, hogy a tengerit az emberi élvezetből elvonja a hatóság és minthogy az országos szempontok bizonyára nem követelik a máshová szállítását, itthon fogjuk, a mi polgárságunknak rendelkezésére bocsátani. Hadd lássák el magukat a sertés-hizlálók, hadd fokozzák a magán háztartások a baromfi tenyésztést, hadd jusson a bérkocsis takarmányhoz.

A kormányrendeletnek ez is az intenciója, de nem mondja ki és Arad tanácsa Varjassy Lajos dr. kamarai titkár javaslatára, a ki a mai jelentős ülésen mint tb. főjegyző vett részt, a liberális magyarázatot akceptálta.

A tanács a közéleti bizottságnak tegnap hozott javaslatát Lócsa Rezső helyettes polgármester előadásából ismerte meg. Számadatokkal bizonyította be az előadó, hogy a malmoknál a városnak elégséges buza és rozs lisztje van és a tanács eme meggyőző statisztika alapján ki is mondta, hogy a többször említett kormányrendeletet haladéktalanul végrehajtja, tiszta buza és rozs lisztet hoz forgalomba, a melyből nemcsak kenyér, de zsemlye és tészta is süthető. A liszteladás az eddigi módon történik, de már most utasították a élelmezési bizottságot, hogy a lisztelátvány rendszert a tapasztalatok alapján reformálja. Felhívják a rendőrség figyelmét arra, hogy egyes helyeken a zsemlyét 4 fillérnél drágábban árusítják.

Elfogadta a tanács az élelmezési bizottságnak azt a javaslatát is, hogy a rendelkezésre álló árpat a város tartása meg, ne adja el, mert az előre nem látható esetekre is kell gondolni és az árpa ára ugys olyan lesz, mint a menynyíért a város vette.

A legfontosabb kérdés az, mi történjék a felszabaduló tengerivel, a mely a malmoktól nyert értesítés szerint 88 waggon, a miből 22 waggon liszté van örölve, 66 waggon pedig már meg van szuva.

— A tengerit — mondotta Varjassy dr. — az említett kormányrendelet értelmében, amely nem tartja szükségesnek, hogy intézkedjék a tengeriről is, tartjuk meg magunknak és polgártársainknak bocsásuk rendelkezésre.

Hosszabb vita keletkezett eme proposíció felett, amely végre is határozattá vált.

Egy másik fontos kérdés, milyen áron értékesítse a város? Tudniillik, ha a malmok ragaszkodnak szerződéses jogukhoz és azt mondják, hogy követelik az örlési járulékot, akkor a város közönsége oly drágán vásárolhat csak szuolt tengerit, mint buzát, sőt még drágábban. A buza ma 40 korona, a szuolt tengeri pedig 41 korona 64 fillér lenne.

— A malmoknak joguk van ezt az ár követelni és az örlési jutalékhoz ragaszkodni — mondotta Varjassy dr. Azonban Arad város az egész háború folyamán olyan szolgálta-

okat tett a malom iparnak és a jövőben is olyan nagy hasznot hajtó üzleti összeköttetésbe lép a malmokkal, hogy teljes joggal elvárhatja az aradi malmoktól, hogy a rideg jog álláspontjától eltérve, előzékenyek legyenek a város közönségével szemben és az örösi jutalékról lemondva, a zuzott tengeri helyett szemes tengerit bocsátanak a város rendelkezésére a maximális huszonkilenc-harminc korona áron.

A tanács teljesen osztotta ezt az érvelést és elhatározta, hogy ilyen értelemben ir a malmoknak és azok válaszában beérkezte után részletes intézkedéseket tesz a tengeri áruba bocsátására. A reflektánsok holnap szerda délig jelentkezzenek a gazdasági hivatalban.

A tengeri lisztet a tanács eladja az arra igényt tartó azonszéd törvényhatóságoknak, még pedig az ott érvényben lévő maximális áron, úgy hogy a város a liszten még keresni is fog.

Aradmegyei gazdát kifosztott katonaszökevény.

(A katonai áldetektív. — Gyilkos mérnyelet egy rendőr ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Burzán Péter tizenhét éves aradmegyei gazdasági igazgatója tegnap este Aradon keresztül Temesvárra érkezett. Temesvárról Lugosra akart utazni, hogy ott lovat vegyen és erre a célra hatszázhusz koronát hozott magával. Mint hogy azonban csak reggel mehetett volna tovább vonaton, kénytelen volt az éjszakát Temesvárott tölteni. Szállást nem vett magának, mert attól tartott, hogy alvás közben ellophatja valaki a pénzét. Arra határozta el tehát magát, hogy az éjjelt virrasztva tölti el valamely kocsmában. Bement tehát egy jószívű városi kocsmába — közel a pályaudvarhoz — ahol félliter bort rendelt magának és iddögálva üldögélt, várva az órák múlását. Még pont tizenkét órakor is ott ült bora mellett a kocsmában. Akkor egyszerre kinyitott az ajtó és azon egy honvédőrmester, meg egy közhadnagy lépett be. Az őrmester körülnézett a kocsmában, majd egyenesen asztalához tartott.

— Ki vagy? — szólította meg Burzánt az őrmester.

— Burzán erre elmondta kilétét és azt is, hogy Lugosra akar utazni lovat vásárolni. Az őrmester erre ráfordult:

— Ne hazudj, ismerlek. Te katonaszökevény vagy és a harmincharmadik gyalogezredből szöktél meg!

Burzán ezt természetesen tagadta és erősítgette, hogy sohasem volt katona és ennél fogva nem is szökhett meg a katonaságtól. Az őrmester azonban újra rákiáltott:

— Fogd be a szádat! Nekem akarsz te hazudni? Nekem, a katonai detektívnek? Azonnal velem jössz! Elviszlek a kaszárnyába.

A fiatal földműves nagyon meg volt rémülve, de ártatlansága tudatában mégis vonakodott a felszólításnak engedelmessé válni. A vonakodására az őrmester ráüdült a zsebére és így szólt:

— Ha nem követsz azonnal, lelőlek!

Mivel a kocsmában levő kevés ember közül senki nem avatkozott a dologba s mivel Burzán félt, végre mégis engedelmessé vált. Azt gondolta, hogy a kaszárnyában, ahová majd az őrmester elkíséri, sikerülni fog neki magát tisztáznia. Kifizette borát és az őrmesterrel és a közlegénnyel együtt elbajta a kocsmát. Akkor már elmúlt éjfél és az utcán csak kevés ember járt. Mikor egy teljesen sötét utcába értek, az őrmester megállt.

— Add ide minden holmidat! Katonaszökevénynek nem szabad semmitsem magánál tartani, — szóló Burzánhoz az őrmester.

A felszólításra Burzán előkotorászta a zsebéből biciskáját, ceruzáját és egyéb apróságait és azokat átadta az őrmesternek.

— Hol a pénz?

— A pénzemet nem adhatom oda, mert azon lovat kell vennem, — mentegetőzött Burzán.

— Mit? Nem akard ideadni a pénzt, a mit loptál, te gazember? Azonnal add ide, mert különben azonnal a halál fia vagy!

Ezzel az őrmester kivett zsebéből egy revolvert és azt a reszkető Burzán mellének szegezte. Burzán erre rémülten vette ki belső zsebéből a pénzt és átnyújtotta azt az őrmesternek, aki megolvasta és ezekkel a szavakkal adta át a vele volt közlegénynek:

— Tartsd megdórnál. A kaszárnyában majd átadod a főhadnagy urnak.

Ennek megtörténte után az őrmester azt mondta, hogy most bemennek a Belvárosba, ahol Burzánt át fogják adni. Burzán elől haladt, az őrmester és a közkatona utána. Utközben Burzán hallotta, amint az őrmester a katonának valamit mond és önkéntelenül hátrahémozott. Éppen azt látta, mikor a katona átadta az őrmesternek a pénzt. A Belvárosba érve több kis kocsmá és kávéház előtt állottak meg. Az őrmester mindenütt kint hagyta Burzánt és a közlegényt és bement a helységekbe.

— Meg kell néznem, — mondta — hogy nincsenek-e itt is katonaszökevények.

És ezzel bement, mintha ellenőrzésnek menne és mindig csak tíz-tizenöt perc múlva tért vissza az utcára. Végül aztán az egyik kávéházba — melyikbe: még nincsen megállapítva — az őrmester magával vitte Burzánt és a közlegényt is. Leültek egy asztalhoz és az őrmester három feketét rendelt. Mikor ezt megitták, utána három konyakot rendelt az őrmester. Burzán nem akart inni, de azzal az őrmester nem törődött. Ivott ő maga a közlegénnyel, azt később odahívta az asztalhoz a kávést és a kaszárnyát is. Az őrmester erre újabb italt rendelt és valamennyien ittak. A kávéházban sokáig ültek és odakint már szürkülni kezdett a reggel. Burzán felkelt és kiment. Mikor visszatért, sem az őrmestert, sem pedig a katonát nem találta többé a kávéházban. A pincérek azt mondták neki, hogy az őrmester fizetett és kiment az utcára ahol várakozik rá. Burzán kifizetett az utcára, de ott senkit nem látott. Kétségbeesetten szaladgált föl a alá a Belváros utcáin, de nem találta sehol a két katonát. Így jutott el a Szemé György-térre, ahol egy rendőrt talált. Ennek a huszonnégyes szimu rendőrnek, Kovács Antalnak elpanaszolta a baját és a rendőr készségesen vállalkozott rá, hogy vele együtt az őrmester keresésére megy. Alig haladtak át néhány utcán, mikor egyszerre szembe jött velük az őrmester és a közkatona. A rendőr felszólította az őrmestert, hogy adja át neki a Burzán pénzét. Az őrmester durván támadt rá a rendőrrre és megtagadta a kérés teljesítését. Vitakozásba kezdtek és a szóváltás közben elérkeztek a Városház-utcába, ahol a Fügér-féle oukrászdával szemben állottak meg. A rendőr felszólította az őrmestert, hogy jöjjön be vele a városházára. Minthogy az őrmester ennek ellenszegült, Kovács Antal megragadta a bal kezét és magával vonozta. Az őrmester erre balkezeivel kiragadta zsebéből a revolvert és a rendőr feje irányába lött. A golyó nem talált. A lövés zajára odarohant a városháza elől

Fereny rendőr és ketten bekisérték a két katonát a városházára.

Az őrmester, akinek Zridek Viktor a neve és teregovai születésű, bevallotta, hogy július 3-án megszökött ezredétől Lugosról, ahonnan Szegedre küldték a távirtda tanfolyamra. Azóta Temesvárott csavargott és a barátjától kicsalt 140 koronából élt. Tegnap délután egy vendéglőben ült, találkoztai Deagaro János lugosi honvéddel, aki most a temesvári állomáson tesz szolgálatot. Elpanaszolta neki sorsát s Deagaro azt tanácsolta, hogy adjuk ki magunkat katonai detektíveknek és éljenek abból. Mindjárt adott is négy fillért, hogy hozzon miniszterpapirost. A miniszterpapíron aztán nevére igazolványt állított ki arról, hogy katonai detektív és még egészen ügyesen pecsétet is rajzolt alája. Este bementek az Uri-utcában egy szabóhoz és ott csillagot varrattak a gallérisaikra. Így lettem őrmester, Deagaro pedig szakaszvezető. Mikor aztán a Koronaszálloda felé mentek, egy katonai készütség jött velük szemben, Deagaro megugrott. Bement a Korona-szálloda pincéjébe, ahol találkozott egy Poszó Ferenc nevű hatvanegyes bakával, aki most tört vissza szabadságáról és még ma reggelig szabad volt. Ez elhitte, hogy tényleg katonai detektív. Együtt ittak éjfélig. Akkor hívta Poszót, hogy jöjjön vele ellenőrzési útjára. Poszó ment és az egyik korcsmában találták Burzánt. Mikor megtudta hogy pénz van nála, elhatározta, hogy ezt a pénzt megszerzi. A vakmerő katonaszökevényt letartóztatták.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A szerb internált tolvajai. Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék ma három szerb internált bűntényében ítélkezett. A sértett fél Jakolyovics Milán, aki a háború kitörése idején szücsmester volt Valjevóban. Amikor csapataink bevonultak a városba, Jakolyovics jelentkezett a katonai parancsnokságnál, hogy magyar állampolgár szeretne lenni. A földjét eladta, honvérsere katonáink magukkal hozták. A hatóság engedélyével megtelepedett Szentesen, ahol folytatta a szücsmesterséget. Jakolyovics hamarosan összebarátkozott Rankovics Csedomírral, Pesztalics Józseffel és annak feleségével, akiket szintén Szentesre internáltak. Pesztalicsné február 19-én egy szentesi kocsmában elmondta Rankovicsnak, hogy látta, amint a szücsmester egy ezekoronást varrt a kalapjába. Hogy a pénzt megkaparítsák, Rankovics álkucsal kinyitotta Jakolyovics lakását, az asszony pedig ellopta a kalapot. Az ezekoronást kifejtették a kalap béléséből, a pénzen osztozkodtak. A mai törvényszéki tárgyaláson a vádlottak töredelmesen beismerték bűnüket. A törvényszék Pesztalicsné két és félévi, Rankovicsot két évi fegyházra ítélte lopás büntette miatt. Pesztalics Józsefet, aki résztvett az osztozkodásban, orgazdaság miatt három hónapi fegyházra ítélte a törvényszék. Az ítélet jogerős.

— Adjunk látesöveket katonáinknak. Jó távcső egész csapatokat menthet a meglepetés veszedelmétől és az ellenség kikémlelésére is a legbiztosabb segítő eszköz! Küldjük el távcsöveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

Ot hónapig Lembergben bujdosó aradi katonák.

(Menekülés az orosz fogságból. — A jószívű lebergiek. — A magyarbarát ügyvéd. — Menekülés az ochrana elől. — A kárpáti fronttól Aradig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Legendák keletkeznek lassanként arról, hogy mennyi bujdosó magyar tartózkodott a lebergi orosz uralom alatt Galicia szép fővárosában, mennyi gyötördésen, szenvedésen kellett azoknak ott keresztülvergődniük. Katonai körökben úgy mondják, hogy legalább tizenhat-huszezer katonánk bujdosott e súlyos napok alatt Lembergben. E bujdosók táborában volt egy aradi fiatalember is: Dorogi Károly, a 38. gyalogezred közlegénye, akit a som nem juttatott az orosz policia kezébe, aki kalamajkát, örömmajongva üdvözölte bevonuló csapatunkat s aki tegnap este visszatért Aradra, hogy earedének pótkerepáncsoksgánál jelentkezés.

Dorogi Károly a civiléletben kereskedő s legutóbb Popper Károly tiszorvoskedőnél volt alkalmazásban. Mint B. osztályú népfőnököt sorolták be s január hónapban került a kárpáti harotérre. Az érdekes, intelligens arakifejésű fiatalember elogatásának, szökésének s bujdosásának szinte meszerű, fantasztikus és még is okmányokkal igazolt történetét a következőképp mondotta el munkatársunknak:

(Szánon Lembergbe.)

— Február másodikán fogtak el engem többedmagammal az oroszok Perekupin, a Kárpátokban, Galiciában. Harmadik napja folyt már akkor az átközet, de én ordonánczeigalattot teljesítettem s lent voltam a faluban. Február másodikán az oroszok ismét heves tüzelést indítottak, gránátokkal, sárpnelekkel árasztották el a nemesak a schwarzonniét, hanem a falut is, a parancs azonban úgy szólt, hogy Prelukát minden áron tartani kell. Dél előtt tíz óra tájban az első batalion lételefőnált a hegyről municióért. A „Tragtier“ municióval ép utban volt s így earedes ur Wallner nekem, meg egy Elekes nevű kollegátusnak parancsolta meg, hogy vigyünk az első batalionnak municiót. Keresztülvergődtünk a falun, amelyet az oroszok már két oldalról tartottak tűz alatt s szerencsésen el is jutottunk a municióval együtt. Ép jókor érkezünk: az oroszok egyik rohamot a másik után intézték, de a mi rajvonalkunk erősen tartotta magát. A főhadnagy ur parancsára mi ketten, én és Elekes szintén beállunk a rajvonalba. Orosz hullákkal tele volt már előttünk a völgy, minden támadást visszautasítottunk. Hgyyszerre csak azonban már a hátunk mögött is felhangzott az orosz „Hura“ kiáltás, az ellenség oldalámadással elfoglalta a falut s hátha támadott bennünket. Védekezni már lehetetlenség volt s így többedmagammal én is fogságba jutottam.

— Az első nap mindjárt gyalog elmasiroztattak bennünket Liskóba, hová mindenönnen összegyűjtötték a foglyokat. Innen aztán vagy két-háromezreszűnk: kísérték Lemberg felé Szánokon, Samboron és Rudkua keresztül. Az utolsó nap éjszaka Lubien-ben háltunk. En már régebben panaszkodtam, hogy beteg vagyok, szimuláltam, mert azt hittem, hogy ha a maródiak közé osztanak, könnyebben megszökhetem. Tényleg tizedikán reggel, amikor a többiek elindultak Lemberg felé, engemet a betegekkel együtt szánkóra ültettek. Volt ott vagy harminc-negyven szánkó s a betegek és

sebesültek száma s én azon igyekeztem, hogy az utolsóra kerüljek. Ez azonban szerencsére nem sikerült. Ugyanis minden második, harmadik szánkón volt csak öt, hőtűt a legutolsó is, de azon, amelyre én kerültem, nem volt.

— Összesen ötön voltunk a szánkón, ott volt Elekes is, akivel a municiót szállítottuk, Elekes József lakatos-szolgálat Aradról. Szóval este volt már, lehetett félnyolc, nyolc óra, amikor megérkezünk Lembergbe. A szánkók alkörre már szétszóródtak, elmaradtak, egyik a másiktól harminc-negyven lépésnyire volt. Valahol a külvárosban meg is rekadtunk, én szép csendesen megböktém Elekest, azzal lecsusztunk a szánkóról. A többiek, bajtársink egy szót sem szóltak, a rutén kocsis elől ült, észre sem vette a dolgot, az utolsó szánkó messze elmaradt mögöttünk.

(Hackl Mojse csapszéke.)

— Elekes, fáradtak, kimerültek voltunk mind a ketten. A sarkon láttunk egy kávémérést, gondoltuk, akár mi is történik, de már fel kell magunkat melegíteni. Volt még egy-két koronánk, mert a pénzünket nem vették el az oroszok. A kávémérésben kaptunk is teát, de amikor nyolc óra lett, be kellett zárni az üzletet s kitessékeltek bennünket.

— Megindultunk vakon a város felé, de alig tettünk egy-két lépést, elfogott egy rendőr. Uniformistában voltam, tisztában lehetett mindjárt azzal, hogy szöktél foglyok vagyunk. Bekísért a legközelebbi állomásra, de már nem volt ott rendőrszolgálat s egyik rendőr, aki románul tudott, kérésre voltunk, hogy ott kell aludnunk. Ott is háltunk órízlet mellett. Reggel öt óra felé felébredtem s láttam, hogy a poszt javában azazik egy padon. Szóval mindjárt Elekesnek, hogy itt az alkalom eliflanni. Felvettük a kabátunkat s szépen kisompolyogtunk, de nem mertünk messze menni, mindjárt a közelben betértünk egy zsidó csapszékebe. En amennyire tudtam, elmagyaráztam németül, hogy át szeretnénk öltönni, mire adtak mellénk egy kis fiút, aki merikutóakon keresztül vezetett bennünket. Vagy öt perc múlva találkoztunk egy másik zsidóval, aki megengedte bennünket, neki is elmondtam, mit akarunk, mire ő egy másik szobába vezetett. Majse Hacklnek hívták a tulajdonost, a nevét minden magyar mehektől ismerie és áldta. Majse Hackl csapszékeben már magyar szót is hallottunk, holán reggel ott volt már vagy nyolc óra körülben az éjszaka. Az egyikük aztán elvezetett bennünket egy ócskásba, ahol átöltöztünk, ott hagyuk katonaruháinkat, aztán visszamentek a Hackl csapszékebe. Ott megöltünk, ebédeltünk, vacsoráztunk, de ott étkezést köztünk még vagy harminc-negyven. Akinek volt pénze fizetett, akinek nem volt, attól soka egy szóval sem kértek.

— Most már volt civilruhám, éhségemet is csillapítottam már, még csak lakástól kellett volna gondoskodni. Egyik magyar fia elmondta, hogy egy péknél szokott aludni a műhelyben s elment megkérdezni, hogy bennünket, kettőnköt is odaeresszenek-e? A pékmester megengedte, hogy addig, amíg nem találunk alkalmas helyet, ott aludjunk s így ott is háltunk öt-hat napig. Közben egy baj-

társam segítségével munkát is kaptam: egy festéküzletben fogadtak fel napszámosnak s így fizethettem már a lakásért is, meg a kosztért is.

(Razzia az ochrana.)

— Néhány nap múlva, amikor este ép vacsorázni akartam menni a Hackl kocsihába láttam, hogy a házat katonakordon veszi körül s csendőrök forgolódnak ott. Az ochrana razzit tartott. El is fogtak akkor ott vagy husz bujdosót, láncra verve vitték el magát Majse Hackl is. Amint később megtudtam, a szökevény foglyokat Szibériába szállították a táborokba, Hackl pedig 15 évi szibériai kényszermunkára ítélték. Az elfogottak közt volt Elekes is.

— Szomorúan tértem haza a szállásomra, ahol újabb rossz hír várt. Este az egész városban nagy razzia volt, a pékmesterék borzasztóan megijedtek s kijelentették nekem, hogy semmi szín alatt sem engedhetik meg, hogy ott maradjak. Hosszas kérésre végre abba belementek, hogy még az éjszaka ott aludjam, de megmondták, hogy másnapra keressék más födelet.

— Másnap kora reggel elindultam lakást keresni. Bementem egy házba, ahol gondoltam, hogy szöktél laknak. Benyitottam egy lakásba, ahol a szomszédba utasítottak. Ott egy Stanislaw Grew nevű szabómester lakott, aki adott is szállást. Három napig ki sem mertem mozdulni a szobából, de meg amugy is fáradt, beteg voltam. Negyedik nap lementem az utcára. Egyik saroknál halk magyar beszédet hallottam. Két munkásküldő ember volt, menekültek, mint jómagam. En is közebb álltam, beszélgetést kezdtem velük s kértem őket, hogy szerezzenek nekem munkát. Az egyik aztán el is vezetett egy fakereskedésbe, ahol felfogadtak, hogy fát hordják ki a vevőknek.

(Titkos telefon Béccsel.)

— Ott dolgoztam huszét előtti esztendőig. Ha közben rendőr, vagy katona szólított meg, süketnémának tettem magam s egy árva szót sem tudtak balólam kivenni. Huszét előtti esztendőig egy ügyvéd lakására vittem fel fát. Az asszony nagyon megnézett a konyhában, egyszerre csak meg is szólított:

— Sind sie ein Ungar? — kérdezte tőlem.

En megijedtem egy kicsit, mert idegenekkel szemben nem vigyázhatott az ember eléggé s tagadólag rástam a fejem, de az asszony aztán addig beszélgetett, faggatott, biztatott, míg elmondtam neki a történetem. Dr. Kuczkiewicz Jánosnak hívták s valóságos örengyala volt a menekülteknek. Mindjárt megabédaltatott s azt mondta, hogy másnap két órákor mintha fát hoznék, jöjjenek el újra.

— Másnap ott is voltam pontos időben. A nagyságos asszony a fürdőszobába vezetett s végre hosszú idő óta először megfürdözhettem. A fürdőszobában új lehnemű, ruha, cipő, kalap várt rám s én egész odáig voltam a boldogságtól. Mikor átöltözködtem, egy másik szobába vezettek ebédelni. Ott már javában falatozott egy másik szökevény, valami Szabó nevű tizenhetes honvéd Székesfehérvárról, a civiléletben kályhás. Ő mondta el aztán, hogy az ügyvéd urék mennyi jót tesznek s mi katonáinkkal s azt is elmesélte, hogy az ügyvéd ur valami titkos telefonon naponként érintkeznek Béccsel. Ettől a naptól kezdve ott étkeztem mindig az ügyvédéknél.

— A mikor az oroszokat kezdték a mieink visszanyomni, az ochrana kettőzött erővel folytatta működését. Ejjel-nappal razzizták, mert

údták, hogy a mieink közül nagyon sok bujdosik Lembergben. Egyik este a mi házunkat is átkutatták. Én rögtön felboredtem az orosz eszengetésre, mert azt az oroszok, nagy lármát meg lehetett ismerni, mint a harangzást. Rögtön kiugrottam az ágyból és elbujtam az udvarban a kanálban s így kerültem el a befogatást.

(Tizenkettes huszárók bevonulása.)

— Az utolsó hét különösen borzalmas volt. Egész éjszakákon nem mertem aludni, egyik nap útközbe is vett az oharana egyik tagja, akire engem a civilek figyelmesztettek. Csak úgy tudtam előre menekülni, hogy beugrottam egy átjáróházba.

— Aztán három napos ágyuharc következett s mi szívzorongva vártuk, hogy mi fog történni. Közben elvonultak az oroszok, az utolsó napokban elvonult a rendőrség is s csak vagy hatszáz kozák maradt a városban. Huszonkettedikén délelőtt tíz órakor vonultak el a kozákok s rá egy órára megjelent a Karl Ludwig Strassen első ulánuspartrullunk. Néhány órával később jelent meg a tizenkettes huszárók egy patrullja.

— Le nem lehet írni azt az örömet és lelkesedést, ami a lakosság körében uralkodott. Én már ép gondolkodni kezdtem, hogy mit csináljak, amikor Lemberg eleste után négy-öt nappal plakettrosták, hogy azok, akik orosz fogságból megszöktek, jelentkezzenek az Etappenkommandó. Én is elmentem a Valowa-utcába, a peremnokéghoz, ahol hajstromba vették a nevemet s azt mondták, hogy egyelőre maradjak Lembergben. Ott hallottam, hogy az összes szökevényeket együtt fogják Przemyslbe stransferálni s onnan Krakóba, s honnét mindenkit visszaállítanak a saját káderjébe. Én szerettem volna külön hazajutni s szóltam az ügyvédnek, aki beszélt egy jó ismerősével, Widerim vezérkari századossal. A százados ur aztán el is vitt engem a Zamastinowska kaszárnnyába, ott jegyzőkönyvet vettek fel velem. Aztán adott nekem a százados ur egy zárt levelet, meg egy nyit parancsot, amellyel Przemyslbe utastam.

— Przemyslben a jegyzőkönyvvel, a zárt levéllel, meg az Offene Ordre-val a Festungskommandó mellett jelentkeztem, Zerzavi százados urnál, a kihez a levél szólt. Ez elolvasta a levelet, aztán elküldött egy őrmesterrel a Feldgerichthez, de ott csak elolvasták a jegyzőkönyvet, ki sem hallgattak, hanem elküldtek az Etappenstationskommandóhoz, ahol marsrutát adtak nekem Aradra. Egy napig még Przemyslben maradtam, ahol a városban ugyazólván meg sem látszik, hogy három kemény ostromot állott ki. Szombaton reggel útam vonatra s Krakóba kezeztül tegnap este érkeztem meg Aradra. Ma már jelentkeztem is a kádernél, ahol a harmadik századba osztottak be. (Zádor Jenő.)

TANÜGY.

(—) A hátszegi felsőkereskedelmi iskola értesítője. Most jelent meg a hátszegi városi felsőkereskedelmi és a vele kapcsolatos internátus 1914—15. tanévről szóló értesítője. A hetvennégy oldalra terjedő könyv híven beszámol az iskolaév minden jelentős mozzanatáról. A széles látáskörü szerkesztésért Balás Márton intézeti igazgatót illeti a valóban megérdemelt dícséret. Az izléses könyv különben olvasmányos lehet a pedagógia ügyei iránt érdeklődő közönségnek is.

Kivégzés a tengeren.

(Aradi tengerész elménye Amerikából hazajövet. — A gyilkos hajószakács.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Üdülésre érkezett Aradra a gráci kórházból Morvay Győző, egy aradi magántisztviselő fia, aki mint matróz részt vett az olasz partok ostromában. Sok év óta nem látta szüleit, Amerikában élt s csak olykor-olykor adott életjelet magáról levélben. A háború kitörése előtt megdöbbant a szíve és hassindult, hogy magyar hazáját szolgálja. Nem az az érdekes, amit az olaszok ellen vívott harcokról mondott. Elményei kurta életűek voltak s inkább körülötte zajlottak le, mintsem az ő részvételével. De valósággal igazató s megörökítésre méltó az a történet, amelynek hazatérésben tanuja volt.

Egy semleges hajón.

— Egy semleges hajón indultam utnak, — kezdte érdekes elbeszélését. — Nem annyira hajó volt, mint inkább vitorlás. De a fegyelem éppenséggel nem különbözött a hadihajók fegyelmétől. Az első hadnagy deli termetű, szép arcú fiatalember volt. A legénység, melynek sorában öt évig szolgált volt, bálványozta s a tiszték és az utasok rokonszenvét is teljes mértékben bírta.

A hajó szakácsa egy portugál ember volt. Rat, visszatesszőtő arcú, aki mindig elvakodott a matrózokkal. Gonoszságáért sokszor érte büntetés s hajónk elindulása napján vették le róla a láncot, amelyet az első hadnagy parancsára ráverték, mert egy matrózt, aki őt megsértette, méreggel akart elpusztítani. Elkeseredve a megalázáson és a szenvedett büntetésen, elhatározta, hogy bosszút áll a hadnagyon. A hadnagy, utazásunk második napján, gondtalanul sétált a hajóhídon, amikor a szakács színta majomszerű ugrással előtte termett és éles kést mártott a szívébe. A hadnagyhoz rohantunk. De már csaklott a hangja s néhány perc múltán lezárultak szemei örökre. Tetemét a hajó kapitánya letakarta a semleges állam lobogójával.

A szakácsra akartunk rohanni, hogy végezzünk vele. De megállított a hajókapitány harsány parancsa. A szakácsot láncra verték és a cellába vitték.

Másnap este a fedélzetre szólított a hajó kúrtóse. Odasiettem s ott találtam a tisztéket, utasokat és a legénységet. A szolgálattelvő matrózok a fedélzettel szemben állottak, az áldozat letakart holtteste pedig az egybegyűlték körén belül feküdt.

Tompa léptek saját hallettük. A hajóórság közeledett. A gyilkos szakácsot kizérték, akit áldozatához vezettek. De miért? Talán csak nem azért, hogy jelen legyen a temetésnél. Talán az ítéletet hirdetik ki? De akkor meg ott lógna a kötél a nagy árbócon. Nem maradt időnk a gondolatfűzésre. A második hadnagy a tetem elé állította a gyilkost s levette a lepelt az áldozatról. A gyilkos a legteljesebb érzéketlenséget tanusította. Megkezdtek a büntetés kihallgatását s melynek végében egyhangú ítéletet hoztak. Kimondták rá a bűnt. A tiszték feltették süvegeiket s a kapitány felolvasta az ítéletet. Minthogy én abból, amit felolvastak, egyetlen szót se értettem, meglepetve láttam, hogy az imént még cinikus fogoly, a kapitány lábai elé zuhan, kegyelemért esdekelve.

Csakhamar előlépett négy matróz, felémelték a holttestet, másik négy a szakácsot ragadta meg. Tizen pedig vastag kötelekkel közeledtek. Háttal háthoz fordítva, a gyilkos

szakácsot áldozatával kötötték össze. A szakács ordítózását szájosautakkal fojtották el s az összekötött élőt és halottat felvitték a hajó felső fedélzetére.

Egy subhaus. A borzalmas teher nagyon csobbant a habokban s mi láttuk, hogy a cápák miként rohannak a kettős zsákmány után.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Király Ernő a Király színház művészenek vendégjátéka „Lengyel vér” operett.

Csütörtök: Király Ernő fellépte „Iglói diákok” dajjáték.

Péntek: Király Ernő fellépte „Tiszavirág” operette.

Szombat: Király Ernő fellépte „Tatárjárás” operette.

* Király Ernő első felléptétől a Szibill nagyherceget választotta, lakosság, arany passzomános ünnepi szerepe, termete, alakja pompásan feszül a anájdig uniformis alatt, az aranyozott sisak kellőképp érvényesíti Király Ernőt, a nagy Ot, a bakfisszaivek megdohogtatóját. Érestük, hallottuk, hogy az a bájos leánysereg, mely eljött bámulni és ünnepelni, milyen igazatossággal leste minden szavát, nem engedett el egyetlen mozdulatot sem. Várakozásukban nem csalódtak. Király anájdig, elegáns volt, közvetlen, meleg beszéde, stílusos játéka, pompás, lágy baritonja, tiszta lírai organuma meghozta számára a sok tapsot, mely halás közönsége oly bőkezűen adózott művészetének. — Az előadás egyike a jobbaknak. A szereplők régi kedves helyeiken sok szépet produkáltak. A zenekart Kovács karmester sok izléssel és agilitással vezényelte, meglátszott rajta hozzáértő gondos keze. Király Ernő nagyhercege sok lánykának emlékezetében maradhat.

(W. K. dr.)

* A színház hírei. Király Ernő szardán lép fel másodszer a Lengyelvér operettben, ez is egyike azon szerepeknek, amelyet most játszik először a vendég, a többi szereplők maradnak a régiak, Pataky Vilma, Sz. Rontai Boriska, Benkőné, Győző, Polgár stb. — Az Iglói diákok, Farkas Imre bábajos diák operettje, amely annyi sok derűs estét szerzett a közönségnek, csütörtökön kerül színre Király Ernóval a füzerebben. Ekvét, H. Horváth Józsa játsza. A többi szerepeket a társulat előbrándú tagjai játszik. — Az Ejjeli űr, rendkívül hatásos bohózat újdonság lesz a legközelebbi premier, amelyre a társulat nagy ambícióval készül, a Magyar Színháznak legsikerültebb bohózatát nálunk kiválóan előbrangú szereposztásban kerül színre. Főszereplők H. Harmath Józsa, L. Kiss Mariska, K. Pongrác Matild, Delli Antal, Kertész, Várnay Jenő, Barics, Járai stb.

* Dráma az oroszok életéből. (Premier az Apollóban.) Szinte emberi kötelességünk megismerni az ellenségeinket is a világháborúban ebben a vérzivatarában. Oroszországról nem egy korrajzot kaptunk, de talán egy sem tárta fel annyira reális színekben azt a sötétséget és romlottságot, amely átöleli egész Oroszországot s betölti az orosz nép lelkét, mint az Apolló színház mai új műsorán bemutatott igazán nagy szabású mozdírdáma. Megdöbbentő események, izgalmas kalandok láncolata ez a kép, amelyet még csak hozzávetőlegesen sem ismertethetünk a rendelkezésünkre álló néhány rövid sorban. A premier nagyszámú publikuma visszafojtott lélekzettel leste a varsói kormányzó idegesztő tragédiáját, amelyből a stilizálatlan orosz élet sötétlik ki. Megállapítható, hogy ennek a grandiózus drámának óriási sikere volt. Ugy szintén a műsor többi számai is nagy sikert arattak. A ma bemutatott gazdag műsor még szardán kerül folytatásra.

Gazdag lebergiek martiriuma

(Egy aradi cég képviselőjének a helyszínen szerzett adatai nyomán. — Az orosz rémuralom utolsó napjai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Holnap lesz egy hónapja, hogy dicsőséges seregeink bevonultak Lembergbe és visszafoglalták Galícia fővárosát. Harminc napja, hogy az orosz járom alól telexabadult város elmenekült lakossága kezd visszatérni az ellenség barbár nyomása alatt végtelen sokat szenvedett városba. Most már megbízható és hiteles adatok birtokában vagyunk az embergi rémuralomról és az Aradi Közlöny tudósítója a Bing Ede és fia cég lebergi képviselőjének a legutóbbi napokban szerzett megbízható értesülései nyomán a következő előkelő és közismert lebergi polgárok martiriumát ismertetheti. Az adatokat a cég lebergi megbízottja egyik aradi főhivataltalnak adta át lengyel nyelven, a ki azt magyarra fordítva bocsátotta rendelkezésünkre.

— Lemberg egyik legnagyobb ipartelepe, a Bacewsky féle világhírű likörgyár, — olvasható a lebergi úr jegyzeteiben — a mely az orosz invázió napjaitól teljes üzemen volt. Óriási készletek voltak felhalmozva a gyárban, a melynek tulajdonosa, minthogy császárhűségéről és oroszellenes politikai magatartásáról ismerték Oroszországban, Bécsbe menekült. Az ipartelep vezetését Eszkreter József igazgatóra bízta. Bobriassky gróf, a galíciai kormányzó elhívta magához az igazgatót és felszólította, hogy mindent adjon át az oroszoknak, a kik birtokukba veszik a gyárat.

— Csak a holttestemen át, felelte az igazgató.

— Maga zsidó és úgy védi egy keresztény vagyonát.

— A gazdámét védem, a kinek a kenyérét ettem és a kiért az életemet is feláldozom.

A kormányzó kidobatta a gyári igazgatót, de a gyárnak bántódása nem történt. Azonban mikor június 21-én az oroszok kivonultak Lembergől, a gyár minden rézanyagát magukkal vitték.

— A lebergi kereskedelmi és iparkamara alelnöke Sell Móric, lakik Bémagasse 21., saját palotájában. Az orosz katonai parancsnokság bekvártélyozta hozzá Linuov ezredest és Moschlowot, az orosz repülőpark parancsnokait. A két „előkelő” katona a lakást teljesen kifosztotta és a házigazda ingóságai iránt olyan előszeretettel mutatott, hogy még a gyermekeinek szennyes fehérmalmát is Oroszországba szállították.

— Az oroszok nappal nem bántottak senkit, csak éjjel verték fel álmukból a semmit sem sejtő polgárokat, akiket az ágyból kihurcolva ütöttek, vertek. Arra is vigyáztak, hogy Lemberg lakossága jó véleménnyel legyen az orosz uralomról és ezért akarták testét fenytékben akarták résziesíteni, átvitték Samborba és ott verették meg. Két előkelő lebergi polgárt itéltek el huszonöt nagajka títésre. Helmann Vilmost is elvitték éjjel két órakor, Samborba cipelték, de 6000 korona „fájdalomdíj” lefizetése ellenében szabadon bocsátották. Ellenben Zehinger S. szállodás, amiért a beszállásdíjait merre kéri a parancsnokságtól, ugyancsak Samborba került és a 25 nagajka títés is megkapta. Letartóztatták Karmaszky és más úrvédet is elvitték

Samborba és bocsáták. Az úrvéd néhány év előtt valamelyik orosz tiszt örökségi ügyét látta el. Ez megtudta, hogy egykori ügyvédje rab. A tiszt, aki most már előkelő állásban van, minden befojtását latba vetette és a fiskelet kiszabadította.

— Lemberg egyik leggazdagabb és legismertebb embere Goldfrucht Salo, többszörös milliomos. Minthogy az oroszok tudták, hogy az öreg ur nagyon szereti a pénzt és nagy fájdalmat okoz neki, ha tekintélyesebb összegtől kellene megválnia, letartóztatták, abban a hiszemben, hogy személyes szabadságért áldozni fog. Osaldták. A katonai parancsnok két hónapig várt, pénz nem jött, kiadta a parancsot, hogy a 65 éves öreg embert gyalog szállítsák Kiebbe és onnan Szibériába deportálták. A vagyonát az oroszok elkobozták.

— Az oroszok Siegl Izrael likörgyárát, Folván Móric és Krebs nevű kereskedők fényes likör és pálinka üzleteit kifosztották és lerombolták.

— A vasuti indóházat — mint ismeretes — az oroszok kivonulásuk alkalmával felrobantották, mikor a mieink bevonultak, csak a kupolát találták épen. A fűtőház és a raktárak romokban hevernek, azonban a pályaudvar sértetlen, a sinek bántatlanok. A vonatközlekedés már megindult, de csak a hadsereg részére, a polgári személyek Stryj és Sambor felől kocsikon visszatérnek. Az egész utvonalon egy vasuti őrházat, telefon és táviró oszlopot nem hagytak bántatlanul a barbárok. A sambori indóházat egy fabódé helyettesíti. Az oroszok romboló és rabló dúhe Przemysl visszafoglalása után érte tetőfokát. Eltekintve attól, hogy minden magánlakást kifosztottak és minden megmozgathatót Oroszországba küldtek, még a kórházakat sem kímélték. Az ágyakat, ágyneműket elvitték és betegeiket, akik közt mi katonáink is voltak, a pusztta földön találta a felszabadító hadsereg. Több mint hat ezer levélszekrényt vitték el Lemberg utcáiról.

— A legutolsó orosz katonák, akik június 21-én délután 3 órakor hagyták el Lembergét, egy patrull katonái voltak, akik Sprecher, a legnagyobb vaskereskedő háza előtt álltak őrt. Sprechernél vásárolta a lebergi katonaság minden vasszükségletét és kőspénzzel fizetett. A kereskedő napról-napra növekvő aggodalommal várta, hogy melyik éjjelen jelennek meg nála a kozákok, hogy amit befizettek a vámon, visszavigyék a réven. Osszeköttetésnél fogva meg is tudta, hogy proskribálva van és megszökött hazulról. A kozákok megjelentek, de nem találták otthon. A kereskedő felesége sirva panaszkolta, hogy az uráról nem tud semmit. A kozákok nem is keresték tovább. Tudták, hogy Lembergől nem távozott és nem távoznának és ezért a Sprecher háza berendeztek egy rendez őrséget, amelyet a kereskedő feleségének kellett mindennel ellátnia. Három hónapig őt az őrség az asszony nyakán és nem is keresték a férjét. Június 21-én délután 3 órakor kivonultak az oroszok és délután öt órakor Sprecher már az üzletében volt. Merre rejtőzködött, hogy tudta megmenteni magát, vitt pénzt és értéktárgyait, azt nem akarta elárulni.

Az oroszok Drohobieban összeromboltak 180 nafta tárnát. A kár nem ér osztrák polgárt, mert a források angol tulajdonosokéi. Mikor az oroszok ezt megtudták, beszüntették a romt.

Nagy gondot okozó kis dolgok.

(Az aradi hatóságok figyelmébe.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Vannak dolgok, amelyek a feltételes szemléltől előtt elenyészően kicsinyeknek látszanak, valójában azonban sok ezer ember érdekeit sértik. Kicsi dolognak látszik például az, hogy Aradon napok óta lehetetlen tojtást kapni. Egyetlen üzlethelyiség van, ahol még néhány darab található, ott azonban 13—14 fillért kérnek egy tojtásért. Eddig néha lehetett tojtást kapni a hatósági élelmiszer-üzletben, azonban napok óta nincs tojtás. Hogy mi az oka ennek a hástartásokra nézve nagy csapást jelentő tojtás-ínségnek, erre vonatkozóan kérdést intéstünk egy aradi tojtás nagykereskedőhöz.

— Az a legnagyobb baj — mondta — hogy a hatóság alacsony árai miatt nem hoznak a vidékről Aradra tojtást. Amellett pedig a katonai kórházaknak igen sok tojtást szednek össze. A vidéki kofák nemcsak az alacsony árai miatt nem mernek jönni, hanem azért is, mert több alkalommal elkobozták tojtásukat és a hatósági üzletben ezeket tíz fillérrel árulták. Emiatt aztán inkább eladják a falusi piacokon, minthogy Aradra hozzák. A napokban például Ujszentannán vásár volt és oda nagy mennyiségű tojtást vittek; darabonként 12—16 fillérért adták el. De kérem, nemcsak, ha Aradon nincs tojtás, amikor Budapesten és Bécsben 14 fillérért el lehet adni és bármily mennyiséget tudnánk szállítani, ha volna áru. Az utóbbi hetekben Aradról ugyszólván megszűnt az export. Alig 2—3 hetenkint lehet egy kocsiakományt utnak indítani. Aradás idején máskor is kevesebb tojtást hoztak forgalomba, hanem soha úgy nem álltunk, mint most. Érdekes végül megemlíteni, hogy egyes aradmegyei falvakból nem engedik Aradra hozni a szárnyasokat, élelmicikkeket. Feltétlen van például egy bevásárlónk. Az már 4 hét óta nem küldött semmit; azt írja, hogy a főszolgabíró a járásából nem engedi ki az élelmicikkeket, pedig oly sok van, hogy a közönség nem tudja elfogyasztani. Hogy van-e joga ehhez, nem tudom.

Az Aradi Közlöny a múlt hetekben hírt adott arról, hogy a kincstári faterlepről állítólag a helybeli fakereskedők különböző strohmanokkal elvitetik a fát; ezt azért tessék, hogy a közönség ne juthasson a kincstári telep fájához és kényeszerülve legyen tőlük fát vásárolni. A faterlepen most megszigorították az áruk kiadását, mert pár nap óta nem egész ölet, hanem csak félöt fát adnak egy-egy vevőnek. A legnagyobb baj azonban most az, hogy a környékbeli falvakból is tömegesen jönnek fát a kincstári faterlepre. Az ellen nem lehet kifogásunk, hogy a vármegye lakossai is részesüljenek az olcsóbb kincstári fából, de ez a fát ne az aradi közönség elől vonják el. Hiszen a faterlepre Arad város ingyen telket adott, ezt a faterlepet tehát Arad polgárai jogosan tekinthetik magukénak.

Ha már a fánál tartunk, akkor rá kell mutatni arra a felháborító úszorára, amelyet a

legtöbb aradi fuvaros üz. Félhívjuk a rendőr-főkapitány figyelmét arra a garázdálkodásra, amelyet a fuvarosok a közönség bérére folytatnak. Arra való tekintettel, hogy számos fuvarost katonai szolgálatra hívtak be, vagy a lovakat elrekvirálták, az itthon maradt fuvarosok határozatosan fölemelték a fa beszállításának árát. Amit tavaly egy koronáért teljesítettek, annak most hat korona az ára. Egy kocsis fát hat koronáért szállítanak be a közeli fatelepekről. Ha a rendőrség a bérkocsiknak megtudja szabni a viteldíjat, akkor a fuvarosok kapzsiságának is szabjon határt valamely arélyes intézkedéssel.

H I R E K. LEGÚJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.
(Távirtda, cenzurálva.)

Bécs. A király tegnap a kihallgatáson közölte a lengyel klub elnökével, Bilinszkyvel, hogy Galícia helytartójává tábornokot fog kinevezni. Ez alkalommal hozta tudomására a lengyel népnek, hogy ez a lépés semmiesetre sem a katonai rezsim bevezetése, csupán a harcterületen szükségessé vált kivételes intézkedés. Galícia autonómiaja és a lengyel nyelvjogok változatlanok maradnak.

Lugano. A Giornale írja: Az entente Porro utazásánál Olaszország fegyveres segítségét ugyan nem érte el, de ígéretet kapott, hogy Olaszország Német- és Törökországgal viszonyát véglegesen tisztázta.

A Frankfurter Zeitung jelent **Chiasóból**: Barzilia valószínűnek tartja, hogy az olaszok legközelebb elfoglalják az Isonzó vonalat.

Hága. Viviani miniszterelnök megintette lapokat, hogy ne irjanak elkövetkezendő békefeltételről és tartózkodjanak Európa téképének megváltoztatásáról írni.

Frankfurt. Anglia Dodegagos bolgárkikötőt blokád alá vette és ezt jószékben tudatta a bolgár kormányval, azt adván okul, hogy dugókat szállítanak el. Ezentul csupán angol, francia és olasz hajók köthetnek ki.

Bécs. Csernoviban ez ősszel az egyetemen a tabitást valószínűleg megkezdik.

London. A Reuter ügynökség jelenti Bridgeportból: Az amerikai Remington műveknél fenyegető sztrájk megakadályozása céljából megindított tárgyalások meghiusultak. A munkavezérek kijelentették, hogy a gépezetek kedden délben becsúsznak a munkát. Egy héten belül a Remington művek, valamint a többi társaságok hadszervezési gyárai kénytelenek lesznek becsúszni az üzemét. A Remington gyárak tudvalevőleg gránátot készítenek.

Newyork. Bryan egy népgyűlésen felszólította a munkásokat, hogy a munició-előállítás általános megtárgyalásával vessenek véget a háborúnak.

Olasz vezérkar jelentése.

Isonzo fronton lassú, szivós, tartós harcok között előrehaladó offenzívánk tegnap óta látható sikereket ért el, véres harc után a Karst fensík megszállása jelentősen előrehaladt, több sorozat megerősített drótsóvénnel védett fedezéket egymásután elfoglaltunk, 2000 foglyot köztük 30 tisztet, 6 gépfegyvert, 1500 puskát, nagymennyiségű municiót hagyott ott az ellenség. Ma reggel az egész Isonzó fronton újult erővel folytattuk támadást.

Orosz vezérkar jelentése:

A Sawle környéken ellenséges offenzíva folytatódik. Alt-Autz felé Popielany falutól keletre 500 németet 9 tiszttel elfogtunk. 7 gépfegyvert zsákmányoltunk. Ellenséges offenzíva Przaniss irányában, amelyet széles fronton folytattak, arra kényszerített minket, hogy a Narewhez közelebb fekvő állásba vonuljunk vissza. Emiatt az is szükségessé vált, hogy a Visztulától balra levő csapatainkat újra csoportosítsuk. Julius 16 án Dnyesztarnál jelentősebb eredményeket érünk el az ellenséges csapatokkal szemben, amelyek a folyót állították. Mintegy 2000 osztrákot elfogtunk 7 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Ujabb válasz az Epocának.

(A Románul szerkesztő bizottságának nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 20.

Ismertettük azt a hazafias és erélyes választ, melyben a hasai románág lapja, az aradi Románul a bukaresti Epocát részesítette. Az Epoca azonban, úgy látszik, nem érte be eddigi okvetetlenkedésével, hanem újabb piszkálódásokba fogott. Ennek aztán a következménye lett az a válasz, melyet az Epoca bizonyára nem fog kitenni az ablakába. A Románulnak ez a válasza, melyet a szerkesztőbizottság irt alá, így szól:

A romániai lapok részére.

A bukaresti Epocában több ízben súlyos gyanúsítások jelentek meg a magyarországi és erdélyi román nemzeti komitő végrehajtó bizottsága ellen.

A mi lapunk, a Romanul, a nagy nemzeti eszme érdekében és teljes felelőségének tudatában körültekintéssel igyekezett mindig meggyőzni az Epocát és táborát. Védelmünkbe vettük a végrehajtó bizottságot, mely ezekben a nehéz időkben és rendkívüli körülmények között a lehetőség keretein belül igyekszik feladatát teljesíteni.

A mi elvünk az, hogy keressünk és találjunk is kapcsolatot a román nemzeti eszme és hazánk s a trón iránti kötelességünk között. Taktikánk tehát az, hogy egyrészt legyünk őrei a román nemzeti eszme törekvéseknek, másrészt pedig tanácsadói legyünk a románágnak ezekben a nehéz pillanatokban, melyeket az irtózatos háború idézett elő.

Magatartásunkat a becsület diktálja. És ha eddig reflektáltunk is a bukaresti támadásokra, kijelentjük, hogy ezentul nem fogunk polemizálni a határon túl levő román testvéreinkkel, azokkal, akik a testvérek között utálatot, gyűlöletet, gyanúsításokat, egyenlenséget és zavart szítanak. Szemünk előtt mindenkor csak a románág igazi érdekeit és nagy eszméjét fogjuk tartani.

Nem áll jogunkban a határon túl lakó román testvéreinknek tanácsokat adni, de azért kijelentjük, hogy jobban tennék, ha ezekben a történelmi időkben félretennék azt a harcosdort, mely a románágnak csak árt és nem használ. Testvérek között harcnak helye nincs. Mi teljesítjük kötelességünket, mellyel a románágnak és hazánknak tartozunk.

— Kinevezés. A király a háború tartamára július hó 15-ével néptelkelt mérnök-hadnagygyá nevezte ki Kutányi Sándor népfelkelésre kötelezett polgári mérnököt, a 17. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásába

— Aradmegye tisztikara a háboruban. A mozgósítás óta minden újabb behívó hirdményre újabb tisztviselői az aradmegyei tisztikarnak léptek katonai szolgálathoz, úgy, hogy ma már Aradmegye közigazgatását a békeidőn működő tisztviselők felére fogyatosított tisztikar intézi. A központi tisztviselők közül hadbavonultak idáig Heppes Aladár másodőrnagy, aki Galiciában Lembergen tul mint néptelkelt huszárhadnagy harcol, Török László dr. aljegyző, 38-as sorszáma, aki nemrég épült föl súlyos sebéből, Vaja Béla, aki tüzérfesthelyettes, Bodroghy Imre dr. árvasszéki úrnök, Keller Lejtes árvasszéki jegyző, Thold Orbán levéltáros, aki most vonult be szerkesztőnkéntesnek. A szolgabírói karból a tisztalabb szolgabírók csaknem kivétel nélkül hadbavonultak. Így katonai szolgálathoz teljesít az aradi járásból Horváth László szolgabíró és Bogdánffy Béla tb. főszolgabíró, a bosonjóni járásból Schauer Gábor tb. főbíró, az eszaki járásból Török Ferenec dr. szolgabíró, a kienjóni járásból Vass Gyula dr. és Kovács Agoston szolgabírók, a máriaradnai járásból Kabdebó Antal dr. tb. főbíró. A megyei kórház orvosi karából Karányi Barnabás dr. és Palágyi Jenő dr. osztályorvosok vonultak be tényleges katonai orvosi szolgálathoz.

— Letartóztatott milliomos. Temesvárról jelentik: A temesvári hadseregszállítási botránynak új szereplője van. Czövek Sándor dr. fogalmazó, az államrendőrségi kirendeltség vezetője, két nap előtt őrizetbe helyezte Holzer Ede. ismert temesvári milliomos, szalonna- és zsirkereskedőt, aki ellen ugyanaz a vád, mint a többi letartóztatásban levők ellen: hadseregszállítás körül való többrendbeli visszaélés büntette. Hosszasan, több napon át folyt a nyomozás, tömeges kihallgatás, helyszíni szemle, bizonyíték gyűjtés, amíg végre tegnap délután Holzer Ede előzetes letartóztatásba való helyezésére vezetett. Czövek fogalmazó tegnap délután hirdette ki Holzer előtt, hogy a hadseregszállítási ügyből kifolyólag előzetes letartóztatásba helyezi és még tegnap este félnyolc órakor átkísérték Holzert a kir. ügyészség fogházába. A kir. ügyészség részéről ma délig nem hirdették ki előtte az előzetes letartóztatásról szóló határozatot.

— Nyugdíjazott alezredes. A király elrendelte Voicu János 33. gy.-a-beli alezredes a felülvizsgálat eredményéhez képest mint csapatvezetőre a hadseregben alkalmatlan, helyi szolgálathoz alkalmas, nyugdíjazását.

— A Wolff-távirat. A „Le Rire” francia élelapp legfrissebb száma a címlapon egy Guillaume-rajtot közöl. Egy csinos hölgyecske az ágyban ül, előtte áll a férje kékításkával a kezében, az ágy alatt pedig a kedvese rejtőzködik.

— Hirtelen hazajöttem, — szól a férj, — mert táviratot kaptam, hogy te megcsalaz.

— Ah, ez bizonyosan megint csak amolyan Wolff-távirat volt! — válaszolta az öleltes menyecske.

A „Le Rire” szerkesztőségének tehát az a véleménye, hogy a Wolff-táviratok, melyek hársgeesen beszámolnak a német győzelmekről, nem hazudnak, míg az élelapokon kívül a komoly francia lapok — természetesen — éppen az ellenkezőjét haugoztatják.

— A vízvezeték éjjel is működik. Zsábor Imre gépüzemigazgató a közönség szives tudomására hozza, hogy a vízű hálónapról, azaz július 21-től kezdve további intézkedésig éjjel is tüzemben lesz.

— A vak katonáknak. A 33. gyalogezred legénysége a 60. számú tábori posta bélyegzőjével a következő sorokat küldte az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez:

— A hírcélő katonától, a vér és borzalom birodalmából messze, majd az orosz hátról érkezik ez a pár szavas ízenet. A magyar közönség csodálatraméltó áldozatkészséggel állott be a vak katonák istápolójának, amelynek soraiba most mi is, a 33-as bakák belépünk szerény filléreinkkel. S annál nagyobb készséggel tesszük ezt, mert igazán csak mi, a kővesszárkok névtelen harcosai, mi tudjuk azt, mi a szem. A mindenünk, a kincsünk, féltve őrzött jószágunk, amelyre olyan, de olyan nagyon szükségünk van. És micsoda tragédia, ha valakire az örök sötétség homálya borul. Itt küldjük gyűjtésünk szerény eredményét kétszáznyolcvanegy korona 90 fillért s kérjük azt a vak katonák javára eljuttatni. A 33. gyalogezred legénysége.

A mai postával megjött a 281.90 korona is, amely összeget a vak katonák alapját kezelő bizottsághoz juttattunk el. — Ugyanide küldjük Schiller Sándor az aradi reklámbazár tulajdonosa által a célra adakozott 5 koronát is.

— Az angol szénbányász sztrájk. Londonból jelentik: A Times jelenti Cardiffból: A dél-walesi helyzet igen komoly, a londoni tárgyalások meghiúsultak. Ha a sztrájk a hét vége előtt nem szűnik meg, komoly zavarások várhatók a bányászkozségekben. Kétségtelenné látszik, hogy bányászok egy kis része rövidesen visszatér a munkához, de a többség folytatja a sztrájkot. Számos gyárban beállott az üzemzavar.

— Népfelkelő bevonulása. A honvédelmi miniszternek a hivatalos lap mai számában kiadott utasítása közli a következőket: A népfelkelési bemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált 1865–1872. évi születésű magyar honosságú népfelkelésre kötelezetteknek népfelkelési tényleges szolgálatra való bevonulása később fog közhírré tétetni. A magyar szent korona országai egyes területein elrendelt népfelkelési bemutató pótsemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált 1892., 1893., 1894. évi születésű és az 1878. évtől 1890. évig bezárólag született magyar állampolgárok általában 1915. évi augusztus 15-én, a Sáros vármegyében tartózkodók 1915. évi szeptember 15-én, továbbá az ugyanezen születésű évfolyamokba tartozó bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének 1915. évi augusztus 16-án tartoznak bevonulni. A külföldi képvisleti hatóságoknál az 1915. évben (pótsemlén) újra megvizsgált és alkalmasnak osztályozott 1892., 1893., 1894. évi születésű és az 1878-tól 1890. évig bezárólag született népfelkelésre kötelezettek 1915. évi augusztus 16-án vonulnak be.

— Felakasztott orosz ezredes. Lemberg-ből jelentik: A Kurjer Lvovszki közli, hogy néhány nappal a város kiürítése előtt egy orosz ezredes és még három embert felakasztottak. Miklós nagyherceg gvezekén tartózkodott Lembergben és hat hónapig az elmenekült Potocki grófné Kopernikusz-utcai palotájában lakott. Összesen tizenkétezer azoknak a magyar és osztrák katonáknak száma, akik az orosz fogságból kiszabadulva, ismét katonai szolgálatra jelentkeztek.

— A menyházai gyógyfürdőben július 24-én jótékonyesü Krisztina napi tombola esély rendeztetik, melynek tiszta jövedelme a háboruban megvakult katonák segélyalapja javára fordítatik.

— Angol kitüntetés Péter királynak és a szerb hercegeknek. Londonból jelentik. Crawford Price angol tábornok, aki legutóbb Szerbiában járt és tapasztalatairól, a hivatalos beszámolón kívül, nyilvános felolvasásban is beszámolt az angol közönségnek, néhány nap múlva ismét visszatartak Nisbe. Ez alkalommal magával viszi az angol király megbízásából Péter királynak a tőrdszalag rendet, György és Sándor hercegeknek a Szent György rendet és Pasics miniszterelnöknek és Putnik vajdának egy-egy kitüntetést.

— A karta szerkesztő. A „Neue Zürcher Zeitung“-ban olvassuk: Az Avanti nemrég figyelemztette a Popolo d'Italia palermói szerkesztőjét, hogy jobban teudné, ha a fronton buzogna a hazafisága és nem abban, hogy a biztos otthonból dühöng a semlegesek ellen. A megleckézett szerkesztő most védekezik az Avanti gyanoaitása ellen s azt mondja, hogy azért nem katoná, mert nem ütötte meg a mértéket: két centiméterrel kisebb, mint a mérték megköveteli. Az Avanti tudomásul veszi a védekezést s ezt a megjegyzést fűzi hozzá: Kívánjuk, hogy Purpura szerkesztő ur nőjjon meg egy küssé.

— Nyersbőrkészletek bejelentése. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezután hozza az érdekeltek tudomására, hogy a m. kir. miniszteriumnak egyik legutóbbi rendelete értelmében mindazok, akik nyers marha és lóbőrök termelésével vagy eladásával foglalkoznak, kötelesek az ilyen bőrből az 1915. évi július hó 17-ik napján meglévő készletüket ezen a napon, a később termelt vagy beszerzett készletüket pedig az említett naptól számítva két hetenkint mindig a második hét szombatján, „A magyar szent korona országainak bőripari központja, mint részvénytársaság“ nevű cégnek (Budapest, V. Nádor-utca 12. szám) a hatóságilag megállapított legmagasabb árnak megfelelő áron magvételre felajánlani. A bejelentéshez szükséges űrlapokat a Kamara irodájában a közönséggel bocsátja az érdekeltek rendelkezésére.

— Cselszövők. (Nagy detektív történet az Urániában.) Egy nagyszabású detektívdrámát szerepeltet a színház mai műsorán. A történet egy örökség körül fordul meg, melynek tulajdonosát keresik, egy nőt, ki ezidőszert ismertelen helyen tartózkodik. A közjegyző segédje, egy agyafurt ember, a maga számára szerető megkaparintja a nagy összeget. Felkutatja az örökösöt és tervet eszel ki, hogy annak okmányait elloplja és egy nő által felvételi az összeget. A kieszalt tervet oly ügyesen hajtja végre, hogy teljes mértékben sikerülne is a gaztett, ha közb nem lép egy híres detektív, kinek tényleg az utolsó percben sikerül a pánz felvételét megakadályozni és azt jogos tulajdonosnőjéhez juttatni. — Hőseink diadalutja Galiciában, 1200 méteres hiteles harctéri felvétel, legközelebb az Urániában.

— Felvétel az állami sofförképző tanfolyamra. A budapesti állami sofförképző tanfolyamra augusztus 2–28 között veszik fel a jelentkezőket. A felvétel feltételei meg tudhatók az aradi Kereskedelmi és Iparkamarában a hivatalos órák alatt.

— Előnyös cipő-hárusítás! Temesvári üzletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsátom áruba. Weinberger János cipőárúháza, Arad, Andrásy-tér 20.

— Irásmunkák, sokszorosítások, írógépjavitások, előnyös árban eszközöltetnek. Gyors-, gépiró- és könyvelői szaktanfolyam. Ziffer és Hollós, Br. Bobus-palota. 1387

— Gyermek-kocsik legnagyobb választékban Fischer áruházában a Szabadság-téren. Összesen kapható nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérném a cégre figyelni. Fischer áruház a Szabadság-téren. 227

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny“ részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Hadisegélyző bélyegeket százát két koronával veszi a Kerpel könyvkereskedése. Ugyanitt veszi a bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 198

— Az „Aradi Közlöny“ egyes példányait Budapesten kaphatók Breuer Nővérek dohánytözsdejében VI., Teréz-krut 54.

— A világháború térképei Kerpelnél. 198

A szerbek a Balkán vadjai.

(Görög-bolgár eikeseredés az albán hódítás és a macedóniai borzalmak miatt.)

Zápori tudósítás.

Szófia, július 20.

A szerbek albániai hódításáról és a macedón kérdéssel érdekes dolgokat ír meg a szaloniki Nea Alithia nyomán egy nagy szófia lap: a L'Echo de Bulgarie július 8-iki számában:

— A szerbek megunták a semmittevést. Új babérokról álmodoznak. De nem ott tépdésik ezeket, ahol a feladatuk diktálja és nem hajlandók megtámadni az osztrák-magyar hadsereget, hogy ezáltal könnyítsenek az oroszok galíciai súlyos helyzetén. Ők bizony inkább a szerencsétlen Albániára vetik magukat, mert azt remélik, hogy ott nem találják ellenállásra. Sajnos, a szerbek ez alkalommal is ékesesítő bizonyítékát szolgáltatottak megbízhatatlanságuknak, amit a görögökkel szemben is éreztetnek, pedig a görögöket barátjuknak és szövetségeseiknek tekintik. A goritzai sereg parancsnoka is a szerb perfidiának lett áldozata. Ez a tiszt öngyilkos lett, mert csalakozott a mi szerb barátaink és szövetségeseink értékelésében.

A szerbek bevonultak Albániába, hogy azon a vidéken terjesszék a civilizációjuk jótéményeit, amint azt megtették Macedóniában is, ahol a török uralom alatt még virágzó és gazdag városok ma már jelentéktelen mezővárosok. Amint hogy Monastir város is, amely a törökök alatt erősen kifejlődött kereskedelménél fogva nevezetes központ volt, ma a rossz szerb közigazgatás és a folytonos fosztogatások következtében felismerhetetlen falu képét mutatja. Mikor a szerbek először jöttek ebbe a városba, meg voltak lepve, hogy a lakosok nem hordanak, mint ők „opintzi“-ket (bockorokat), hanem rendes cipőt viselnek. A szerb hadsereg hozzáfogott tehát az albán hadjáratához, hogy ott ültesse el az ő „opintzi“-műveltségét. A hadseregük egyébként csodálatosan töltötte be küldetését s ahol csak megjelentek a szerb civilizáltak, mindent kirabolva, mindent felgyújtva, a terror magvát hintették el. A megrémült lakosoknak görög területre kellett menekülniök, hogy kikerüljék a szerb hordák kegyetlenkedéseit.

Alkalmasnak látszik feltenni azt a kérdést, hogy mily kapcsolatok és mily összeköttetések állanak fenn az albánok és szerbek között, amelyeknek alapján Szerbia ura akar lenni Albániának? Tán az albán terület is része lesz a Nagy-Szerbiának, amelyet a sovén szerbek az ő beteges képzeletükben oly szépen megrajzolnak és elfelejtve azt, hogy még a saját országukat sem tudják emberiesen kormányozni, szívesen ámitják magukat egy balkáni tulsuly államával? A szerbek az egész balkán félszigeten az ő fajukhoz tartozó népeket látnak s az állítólagos nemzetiségi elv nevében a Balkán uraivá igyekeznek lenni. Pedig ez elvről fogalmuk sincs, fel sem tudják fogni az elv szónak értelmét. Mert ha csakugyan ismernék ennek az elvnek a fogalmát és ragaszkodnának a fontosságához, sohasem vitatták volna, hogy Monastir, Ghevgeli, Doiran, stb. szerb területek, hisz mindenki tudja, hogy mindezekben a városokban a török uralom alatt a szerbek is-

meretlenek voltak s a benszülött lakosság a szerbeket még ma is csak rablóknak és hódítóknak tekintti, akikhez semmiféle kötelék nem kapcsolja őket.

A szerbek a szellemi eltévelygésükben elfelejtnek egy nagyfotosságu dolgot, azt, hogy nemsokára nem lesz szerb Macedónia és talán még Szerbia sem, s akkor csak szerbek lesznek, — Szerbia nélkül. Mert az után a sok gazság, hálátlanság, hűtlenség után, amelyet mindazokkal szemben, akik nekik mindenképen segítségükre voltak, tanusítottak, nem lehet többé megerősíteni a szerb államot, melyet a dögvészt termelő különböző miazmák és mikróbák otthonának tekintenek. Ne képzeljék a gögös szerbek, hogy a jelenlegi nehéz helyzet a Balkánon örökké fog tartani. Elérkezik majd a végső lezárolás napja. Akkor majd maglátják az érem másik oldalát is és észreveszik, hogy senki sincs már, aki rajtuk segítené. A hálátlanság, gazság s rabló ösztönök megfosztják őket a legjobb barátaiktól, akik nagy hasznukra lehettek volna. Kegyetlenül meglakolnak majd a szerbek azokért a bűnökért, rablásokért és erőszakoskodásokért, amelyeket Macedóniában a görög népeiséggel szemben megengedtek maguknak. Van egy isten, aki mindent lát. Ha a görögök a százados török uralom alatt nem vesztették el nyelvüket, nemzetiségüket, nem kell félniök, hogy ezeket az értékes javakat elvesztik Szerbia alatt. Azalatt a Szerbia alatt, melynek napjai meg vannak számlálva. A szerbek, ezek a toladó vadak, minden valószínűség szerint megszűnnek létezni, mint állam, mert ha Ausztria-Magyarország és Németország győznek, akkor adieu Szerbia!

NYÁRI SZINHÁZ.

Szerda, 1915. július 21 én:

Király Ernő vendégtellettével:

Lengyel vér.

Operette 3 felvonásban.

Kézdete este 8 órakor.

Modern Aphorisma.

— A férfi boldogsága a nő.
— A nő boldogsága a Yes porcellán-puder

Yes powder 3 korona
Yes krém 3 korona
Yes szappan 1 korona 50 fill.

Amerikai gyártmány!

Magyarországi főraktár: ERÉNYI BÉLA Diana-gyógytára BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 5.

Mindenütt kapható!

Uj könyvek.

* Magyarország és a középeurópai vámunió. Ugy Németországban, mint Ausztriában meglehetősen nagyarányú irodalma kezd kifejlődni a vámuniós eszmének. Nálunk ellenben csak elvétve, ha jelennek meg cikkek a Németországgal létesítendő vámunióról és Ausztriával fennálló gazdasági szerződésünknek két év múlva való mikénti felújításáról Fodor Oszkár könyve mindkét kérdéssel behatóan foglalkozik. Ismerteti elsősorban a középeurópai vámunió eszméjét Napoleon halálától napjainkig. Majd a szükség szempontjából tárgyalja egy olyan szerződésnek a létrejöttét, amely a Monarchia és Németország között a gazdasági törekvések biztosítása végett kötötnék meg. A könyv „A Pénzvilág” kiadásában jelent meg és egy koronáért bármely könyvkereskedésben megkapható.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

ZSIR

prima, egészséges idei
kg-ja 4-80 korona.

Szalonna

napl árban kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

„JESSY“

a legtökéletesebb tisztító-szer. Fehér vászon cipőkhöz kis üveg 70 fillér, nagy üveg 1 korona.

Női és férfi fehér- és szürke tennis-cipők óriási választékban.

Cipő Tőzsde

ARAD.

Apollo mozi mellett.

A szépségápolás titka a használandó széplítőszeres helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely orém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerészében Arad, Szabadság-tér.

Uditő, Egészséges, Olcsó

a Citrász-por.

Egy-egy adagból, egy pohár vízben feloldva, a legkellemesebb

limonádét

készíthetjük. Ara: adagonként 10 fillér, 12 adag 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájszárazságot deszinficálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével. Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utastással 1 korona. Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAIJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész Arad, Andrassy tér 22. sz. (Magvetézzel szemben.)

Kékkő és hárs

kapható

Färber Lajos

cégnevel.

2418

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

481

Kalmár József

villanyszerelési vállalkozója

Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

14797—1915.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 1861—915. M. E. sz. rendelete alapján a nyers marha- és lóborékért, valamint a kész marha- és lóborékért követelhető legmagasabb árakat a következőkben teszem közzhírré:

A) Nyers marhabőrök. a) zöld és sózott nyersbőrök. (A tényleges bemészálási zöld súly 1 kg-jának ára.) I. Úszóbőrök (német tarka fajta) darabonként 22 és fél kg.-nál könnyebb 2'87—2'76, 23—29 és fél kg. súlyu 2'84—2'78, 30—39 és fél kg. súlyu 2'88—2'71, 40—49 és fél kg. súlyu 2'28—2'67, 50 kg.-nál nehezebb 2'28—2'62. II. Ökör- és tehénbőrök (német tarka fajta) darabonként 22 és fél kg.-nál könnyebb 2'87—2'76, 23—29 és fél kg. súlyu 2'38—2'72, 30—39 és fél kg. súlyu 2'28—2'67, 40—49 és fél kg. súlyu 2'23—2'62, 50 kg.-nál nehezebb 2'18—2'57. III. Bika- és juh- (német tarka fajta) darabonként 22 és fél kg.-nál könnyebb 2'28—2'62, 23—29 és fél kg. súlyu 2'18—2'57, 30—39 és fél kg. súlyu 2'18—2'52, 40—49 és fél kg. súlyu 2'04—2'42, 50 kg.-nál nehezebb 1'80—2'28. IV. Bivalybőrök darabonként 39 és fél kg.-nál könnyebb 1'65—2'04, 40—49 és fél kg. súlyu 1'55—1'94, 50 kg.-nál nehezebb 1'40—1'79.

b) Száritott nyers marhabőrökért kilogrammonként 2,4-szer magasabb ár követelhető, mint a megfelelő zöld és sózott bőrökért.

c) Magyar fajtájú őszó-, ökör-, tehén- és bikabőrökért kilogrammonként 15 fillérrel, bosznia-hercegovinai fajtájukért kilogrammonként 40 fillérrel kevesebb követelhető, mint az ugyanazon csoportba és súlyosztályba tartozó német fajtájú nyersbőrökért.

Pótlékok: Szarvak nélkül fejtett bőrökért 60%-al magasabb ár követelhető. Sósásért kg.-kint 3 fillér sópénz követelhető. Levonások: Kevésbé mértékűes bőrnél db.-kint 3 kor. A középnyeres lyukas vagy vakmetecéses bőrökénél db.-kint 2 kor. A szélekben lyukas vagy vakmetecéses bőrökénél db.-kint 1 kor. Értékes sérült és romlott bőrök külön értékelés tárgyát.

B) Nyers lóborék. a) Sózott lóborék. (Ar darabonként koronában, beleértve a sópénzt is.) 175—199 cm. hosszú 24, 200—219 cm. 29, 220—240 cm. 35, 240 cm.-nél hosszabb 48. A hosszúságot a fark tövétől a fülig kell mérni. b) Száritott lóborék kilogrammjáért követelhető legmagasabb ár 3'70 kor. c) Levonások: ugyanazok mint az előbbinél.

C) Marha- és lóborékra egyaránt érvényes határozmányok: Ezeket a legmagasabb árakat csomagolással együtt készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A raktárból való elszállítás költségét e legmagasabb árak nem foglalják magukban.

A közvetítő kereskedelemben az A) és B) alatt számszerűleg megállapított legmagasabb árakat legfeljebb 8 százalékkal meghaladó árakat szabad felszámítani, beleértve az eladott árunak a rakodó állomáshoz való elszállítását is.

Kész bőrökért követelhető legmagasabb árak kilogrammonként:

A) Marhabőrök: Blankbőr 4—5 mm. vastagságban fekete 11'75. Blankbőr 4—5 mm. vastagságban barna 14'80. Talpbélbőr 18—Talpszerűen kidolgozott bőr nyeregűtésekhöz 12—. Felsőbőr: 1. könnyű (1,8—2,5 mm. vastag) barna 18—. 2. könnyű (1,8—2,5 mm. vastag) fekete 17—. 3. nehéz (2,5 mm.-nél vastagabb, szíjbőr) barna 16'50. 4. nehéz (2,5 mm.-nél vastagabb, szíjbőr) fekete 15'50. Vache talpbőr: 1. fél és egész darabokban 11—. 2. krunokban 12'65. 3. nyakrészek 9'80. 4. hasrészek 8'90. Csercsávás talpbőr: 1. fél és egész darabokban 12—. 2. krunokban 13'60. 3. nyakrészek 10'70. 4. hasrészek 9'70. Háromszor csávázott talpbőr: 1. fél és egész darabokban 12—. 2. krunokban 14'40. 3. nyakrészek 10—. 4. hasrészek 9—.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohányüzemnek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában József főherceg-ut 22.

18824—915.

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügy-őri biztosság 1904—1915. számú megkeresését és 3 drb. kimutatást assal adjuk ki a fogyasztási adófelügyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételét f. év és hó 17-től számított 8 napra hivatali helyiségében elrendeljük és erről az érdekelteket Főth Antal, Bartalusz Lászlóné, Probszt Bélané, esetleges felszólamlásaik megtehetése végett hirdetményileg értesítjük.

Arad, 1915. július hó 16.

A városi tanács.

B) Lóborék: Talpbélbőr 12—.

Ezeket a legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállításnak és a csomagolásnak, illetőleg átkötésnek költségét is, kilogrammonként készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni!

Kész marha- és lóboréknek kicsinyben való eladására szolgáló helyiségekben a kész marha- és lóborékért követelhető legmagasabb árakat feltüntető árjegyzéket könnyen látható és hozzáférhető helyen ki kell függeszteni. Aki a megállapított maximális árakat áthágja, vagy a fenti rendelkezésnek egyébként meg nem felel, az 1914. L. tc. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénabüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1915. június hó 29-én.

Grein, főkapitány.

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékot,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítőt,
számlát,	továbbá:	esküvői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	röplapot,	gyászjelentést,
cégekártyát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvállal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázzat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajuszt a legszebb állandó

fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilior. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

Apró hirdetések.

Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

OKTATÁS.

Iar. Fiúinternátus Arad.

A jövő tanévre csak kerlátolt számban vesz fel növendékeket. Magántanulók két osztályról is felvételre előkészítettek. Prospektust készséggel azoigál. 1961

ALKALMAZÁST KERES.

Egy jobb családból való nő egy-két nagyobb gyermek mellé ajánlkozik. Cím Zsófia-u. 9. 2614

Egy vizsgázott sebész és belgyógyászati ápolónő, több évi gyakorlattal, privát beteghez ajánlkozik. Cím: Uj-utca 1. sz., A. B. 2615

Deutsches Fräulein sucht Stelle zu grösseren Kinder, oder Stütze der Hausfrau. Adresse in der Administration. 2610

Nyugdíjas vasutas könyvvésztől, irodai, vagy bizalmi állást elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 2248

Allamsvizsgálóból kitűnően képesített, jelenleg jegyzői irodában működő 40 éves, hadmentes, nyugdíjas hivatalnok nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Megkereséseket „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kér. 2608

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatal vas- és fűszerüzemében jártas, magyar- és román nyelvet bíró kereskedő segédet azonnali belépésre keresünk. Levélben kérjük fizetési feltételeit közölni, lakás és ételmezésen kívül. 2612

Irodista, ki nagyobb kereskedelmi irodában már alkalmazva volt, kerestetik. Tejcsarnok, Karolina utca. 2616

Ugyes kifizető felvétetik, Eles Armin-nál. 2596

Fűszer- és rőfös kereskedő segéd, azonnali belépésre kerestetik. Román nyelv tudása megkívánható. Kullner Mór Ópécska. 2595

Katonai munkára gép varróleányok felvételnek, akiknek gépjük van, előnyben részesülnek, Schaffer Henrik egyenruháüzletében. 2621

Egy nagyobb kifizető felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

ÜZLETEK.

Betétli társakat keresek élelmiszer és terménykereskedésnek megkezdéséhez. Ábrahám Mór, Ludesd hunyadmegye. 2566

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságnak alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnali kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél. 2628

Elegánsan bútorozott szoba társasozóval, külön bejáratú kiadó, Bohus palota. Bővebbet a házmesternél. 2688

3 szobás udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnali kiadók. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Szőlő Gyorokon, természettel együtt, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2604

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Világosi pinómban fekvő, jól kezelt 1918. és 1914. évi termésű 140 Hl. világosi fehér asztali bor eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonosnál Szentmártonban. Rigler József, jegyző. 2611

400 mm. gyepszóna eladó. Megkeresések Titz Alfrédnél, Köved (Aradm.) kéretnek. 2606

Boszniai szilvák kapható Färber Lajos cégnél. 2480

Egy tisztított, teljes felszereléssel eladó. Bővebbet Kápolin-u. 8/b. alatt. 2664

Papírszalvéta 1000 darab 6 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Osóplőgéphez való szivattyú, eladó. Aulich Lajos-utca 15. 2594

KÜLÖNFÉLE.

Raktárhelyiség, világos és száraz, kiadó. Bővebbet a Messenger-boy irodában. Telefon 816. 2618

Garage, vízvezetékkel, kiadó a Messenger-boy vállalatnál, Deák Ferenc-utca 8. 2618

Borona-u. 58. szám alatti jóforgalmu 2618

vendéglő

fedett tekepályával, augusztus 1-től

kiadó.

Bővebbet Reuss Sándor sözraktár.

Mint a

Hadi Termény

részv. társ.

szerződéses bizományos mindenemű

gabonát

vásárol

Nemess Géza Arad.

Gépolaj,
hengerolaj,
gépzsir,
kocsikenőcs,
gyanta

legelőcsőbb napi árban kapható

Färber Lajos cégnél.

Rőfös- segéd

román nyelvismerettel,

kerestetik,

ugyanott egy tanuló felvétik teljes ellátással.

Schönbrun Albert,
Kétegyháza. 2566

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Van szerencsénk az orvos urakkal tudatni, hogy a következő **serumokat** tartjuk raktáron:

Rind antiserum,
Normal pierde serum Meister Lucius & Brüning,
Cholera imfstoff Sächsisches Serumwerk und Institut für Bacteriotherapie,
Tetanus antitoxin (fenti intézetből) folyékony,
Tetanus antitoxin Hoechst száraz,
Scharlach Heilserum Serotherapeutisches Institut Wien,
Tiphus Impfstoff (Pfeiffer - Kollé) Sächsische Serumwerke.

Földes Kelemen

gyógyszertára, Deák Ferenc-utca.

Hehs Vilmos

gyógyszertára, Batthyányi-utca.